

FCG Planeko Oy

Ylivieskan kaupunki

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA 2030

Tavoitteet

7.5.2008

Finnish Consulting Group
Infra ja ympäristö

työnumero 0164-C8812

SISÄLLYSLUETTELO

1	TAVOITTEISTA.....	1	6	YLIVIESKAN KAUPUNGIN STRATEGISET TAVOITTEET.....	13
1.1	TAVOITTEIDEN SISÄLTÖ	1	6.1	VISIO 2012	13
1.2	TAVOITEVUOSI	1	6.2	ALUEELLISEN KESKUSASEMAN VAHVISTAMINEN	13
1.3	ESITYSTAPA.....	1	6.3	KASVUN, KEHITYKSEN JA VIIHTYVYYDEN MAHDOLLISTAVA HALLITTU MAANKÄYTTÖ	13
2	YLEISKAAVAN SISÄLTÖVAATIMUKSET	2	7	VÄESTÖ	14
3	VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET ..	2	7.1	ASUKASLUVUN KEHITYS, ENNUSTEET JA TAVOITTEET	14
3.1	TOIMIVA ALUERAKENNE	2	7.2	IKÄRAKENTEEN MUUTOS	15
3.2	EHEYTYVÄ YHDYSKUNTARAKENNE	3	8	KESKEISET TEEMAT	15
3.3	KULTTUURI- JA LUONNONPERINTÖ	3	8.1	ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ	15
3.4	TOIMIVAT YHTEYSVERKOSTOT JA ENERGIANHUOLTO	3	8.2	VAHVISTUVA ALUEKESKUS	16
3.5	VAT:N TARKISTUS	4	8.3	PYÖRÄLLÄ KAUPUNGISSA	16
3.5.1	Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu	4	8.4	VIRKISTÄVÄ KAUPUNKIKESKUSTA	16
3.5.2	Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat	5	9	SEKTORIKOHTAISET LÄHTÖ-KOHDAT JA TAVOITTEET	17
3.5.3	Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto	6	9.1	SUUNNITTELUALUE	17
4	POHJOIS-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVA.....	6	9.2	ENERGIA JA MATERIA	17
4.1	KEHITTÄMISPERIAATEMERKINNÄT	7	9.3	YHDYSKUNTARAKENNE	17
4.1.1	Oulun eteläisen alueen kaupunkiverkko	7	9.3.1	Kävelykeskusta-ydinkeskusta	18
4.1.2	Kaupunki-maaseutu-vuorovaikutusalue	7	9.3.2	Pyöräilysuosiollinen alue	18
4.1.3	Maaseudun kehittämisen kohdealue	7	9.3.3	Joukkoliikennevyöhykkeet	18
4.1.4	Viheryhteystarve	8	9.3.4	Autoriippuvainen vyöhyke	19
4.2	ALUEIDEN ERITYISOMINAISUUKSIA KUVAAVAT MERKINNÄT	8	9.4	KESKUSTAN KEHITTÄMINEN.....	19
4.2.1	Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeä alue	8	9.5	ASUMINEN	20
4.2.2	Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue	8	9.5.1	Nykyiset asunnot	20
4.2.3	Muinaismuistokohde	8	9.5.2	Asuntovaranto, omakotitontit	20
4.3	ALUEVARAUS- JA KOHDEMERKINNÄT	8	9.5.3	Asuntovaranto, kerrostaloasunnot	20
4.3.1	Taajamatoimintojen alue	8	9.5.4	Asuntovarauma	20
4.3.2	Keskustatoimintojen alue	9	9.5.5	Asuntotarve	21
4.3.3	Kylä	9	9.5.6	Asuntojakauma	22
4.3.4	Maa-ainesten ottoalue	9	9.6	ELINKEINOT JA TYÖPAIKAT	23
4.3.5	Jätteenkäsittelyalue	9	9.7	PALVELUT	25
4.3.6	Eritasoliittymä	9	9.7.1	Julkiset palvelut	25
4.3.7	Nopean junaliikenteen rata	10	9.7.2	Kaupalliset palvelut	25
4.3.8	Päärata ja liikennepaikka	10	9.8	LIIKENNE	26
4.3.9	Moottorikelkkailureitti	10	9.8.1	Ajoneuvoliikenne	27
4.3.10	Pääsähköjohto 110 kV	10	9.8.2	Raideliikenne	28
4.4	ALUEIDENKÄYTTÖN PERIAATTEITA JA YLEISMÄÄRÄYKSIÄ	10	9.9	YMPÄRISTÖ	28
4.4.1	Maa- ja metsätalous	10	9.9.1	Kaupunkikuva	28
4.4.2	Rantojen käyttö	10	9.9.2	Rakennetun ympäristön arvot	29
5	VALTIONEUVOSTON STRATEGIAT	11	9.9.3	Maisema-arvot	30
5.1	KANSALLINEN ENERGIA- JA ILMASTO-STRATEGIA	11	9.9.4	Luonnonympäristön arvot	30
5.1.1	Yhdyskuntien ja rakennusten energiakäyttöä koskevat tavoitteet	11	9.9.5	Muinaismuistot	30
5.1.2	Liikennettä koskevat tavoitteet	12	9.10	VIRKISTYS	30
5.2	KANSALLINEN SOPEUTUMISSTRATEGIA	12	9.11	TEKNINEN HUOLTO	31
			9.12	YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT	31
			9.12.1	Tulvauhka	31
			9.12.2	Melu ja tärinä	31
			9.12.3	Haju	32
			9.12.4	Maa-ainesten ottoalueet	32
			9.12.5	Pilaantunut maaperä	32
			9.12.6	Kaupunkikuvan kehittämistarve	32
			LIITTEET	33	

YLIVIESKAN KAUPUNKI KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA 2030 TAVOITTEET

1 TAVOITTEISTA

1.1 Tavoitteiden sisältö

Kaavan tavoitteet kirjaamalla pyritään ohjaamaan kaavaprosessia alusta lähtien toivottuun suuntaan. Samalla sitoutetaan kuntaa ja muita osapuolia tavoitteiden toteuttamiseen. Tavoitteet konkretisoituvat aikanaan kaavassa aluevarauksina sekä kaavamääräyksinä ja –suosituksina. Kaavaselostuksessa tullaan avaamaan tavoitteiden saavuttamisen tasoa merkintöjen perusteissa ja vaikutustenarvioinnissa.

Kaavan tavoitteisiin on otettu mukaan ne keskeiset tavoitteet, joilla katsotaan olevan yleiskaavan suunnittelumittakaavassa keskeinen vaikutus tulevan yhdyskuntarakenteen, sen palvelujen ja liikenteen muodostumiseen. Nämä tavoitteet eivät estä muiden tavoitteiden toteuttamista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kunhan ne eivät ole ristiriidassa aikanaan hyväksyttävän yleiskaavan kanssa.

Osa tavoitteista on tyypiltään sitovia. Näitä ovat kansainväliset sitoumukset kuten Kioton sopimus, EU:n päätökset, laeista ja asetuksista erityisesti maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) sekä –asetus (MRA), valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ja maakuntakaavan suunnittelumääräykset. Lisäksi kaavassa tulee noudattaa kaupunginvaltuuston linjauksia. Huomioon tulee ottaa myös erilaiset strategiset linjaukset, joita ovat mm. kansallinen energia- ja ilmastostrategia sekä kaupungin strategia. Näistä on johdettu tämän kaavan tärkeimmät tavoitteet. Lisäksi on annettu sektorikohtaisia tavoitteita, joilla ohjataan kaavoitusta toivottavaan suuntaan ottaen huomioon kunnan erityispiirteet, väestökehitys ja kunnan omat tavoitteet.

Osa kaavan tavoitteista voivat olla jossain määrin keskenään ristiriitaisia. Tulevan kaavoitusprosessin aikana tarkentuu niiden suhde ja painoarvo. Rakennemallivaiheessa voidaan testata eri vaihtoehtojen vaikutuksia ja tavoitteiden painotuksia. Tärkeä painoarvo tavoitteiden painotuksissa tulee olemaan eri viranomaisten lausunnoilla nähtäville asetettavista kaavavaiheista.

1.2 Tavoitevuosi

Ylivieskan keskustan osayleiskaavan tavoitevuosi on 2030. Tavoitteilla ja tulevilla kaavaratkaisuilla pyritään siten kuvaamaan kaupungin tilaa tuona tavoitevuonna sekä nykytilan suhdetta siihen.

1.3 Esitystapa

Kaavalle asetettavat tavoitteet on korostettu muusta tekstistä omalla tekstityyllään.

→ *Tavoitteet on tekstissä esitetty tällä tekstityyllillä.*

2 YLEISKAAVAN SISÄLTÖVAATIMUKSET

Kaavan tavoitteet on johdettu yleiskaavan sisältövaatimuksista. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 39 § määrittää että yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja muutokseen sopeutuminen aiheuttavat erityisiä ja uuden mittakaavan haasteita yhdyskuntarakenteen toimivuudelle ja ekologiselle kestävyydelle sekä liikenteen järjestämiselle ympäristön ja luonnonvarojen kannalta kestäväällä tavalla.

3 VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

MRL edellyttää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) huomioon ottamista siten, että edistetään niiden toteuttamista alueidenkäytön suunnittelussa (MRL 24 §). Valtioneuvosto antoi päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 30.11.2000. Kaavan tavoitteet ovat johdettu VAT:sta.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on ryhmitelty asiasisällön perusteella seuraaviin kokonaisuuksiin:

- Toimiva aluerakenne
- Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- Toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto
- Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet.

3.1 Toimiva aluerakenne

Alueidenkäytöllä tuetaan aluerakenteen tasapainoista kehittämistä sekä elinkeinoelämän kilpailukyvyn ja kansainvälisen aseman vahvistamista hyödyntämällä mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita sekä edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestäväää hyödyntämistä.

Aluerakenteen ja alueidenkäytön kehittäminen perustuu ensisijaisesti alueiden omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin.

Toimivan aluerakenteen runkona kehitetään pääkaupunkiseutua, maakuntakeskuksia sekä kaupunkiseutujen ja maaseudun keskusten muodostamaa verkostoa.

Alueidenkäytöllä edistetään kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutusta sekä kyläverkoston kehittämistä.

3.2 Eheytyvä yhdyskuntarakenne

Eheytyvän yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön laadun kannalta pidetään tärkeänä, että alueidenkäytön suunnittelussa

- Lähtökohtana on perusteltu väestönkehitysarvio
- Esitetään yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet
- Ei sijoiteta irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita
- Varataan riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostojen varten sekä edistetään verkostojen jatkuvuutta
- Terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys
- Maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön otetaan huomioon
- Ehkäistään melusta aiheutuvaa haittaa ja pyritään vähentämään jo olemassa olevia haittoja
- Otetaan huomioon jätevesihaittojen ehkäisy

3.3 Kulttuuri- ja luonnonperintö

Kulttuuri- ja luonnonperinnön, virkistyskäytön ja luonnonvarojen kannalta on tärkeää, että

- Varmistetaan valtakunnallisesti merkittävien kulttuuri- ja luonnonperinnön arvojen säilyminen
- Ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet säilyvät mahdollisimman yhtenäisinä
- Luodaan edellytykset seudullisten virkistysalueiden muodostamiselle
- Tavoitteissa painotetaan luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityisiä aluekokonaisuuksia ja niiden turvaamista.
- Edistetään luonnon virkistyskäyttöä
- Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita oteta taajama-toimintojen käyttöön eikä hyviä ja laajoja metsätalousalueita pirstota muulla maankäytöllä.

3.4 Toimivat yhteysverkostot ja energianhuolto

Toimivien yhteysverkostojen ja energianhuollon näkökulmasta alueidenkäytön suunnittelussa on

- Liikennejärjestelmät suunniteltava kokonaisuuksina
- Erityistä huomiota on kiinnitettävä liikenne- ja kuljetustarpeen vähentämiseen.
- Erityistä huomiota on kiinnitettävä liikenneturvallisuuden ja ympäristöystävällisten liikennemuotojen käyttöedellytysten parantamiseen.
- Turvattava olemassa olevien valtakunnallisesti merkittävien ratojen ja maanteiden jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet.
- Edistettävä eri liikennemuotojen yhteistyötä ja joukkoliikennettä.

3.5 VAT:n tarkistus

Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ollaan parhaillaan tarkistamassa. Jatkossa niissä korostuu ilmastonmuutoksen hillintätoimet läpileikkaavasti. Tarkistukset koskevat mm. seuraavia osa-alueita:

- ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutokseen varautumisen haasteet alueidenkäytölle,
- runkoverkkoihin ja muihin valtakunnallisesti merkittäviin liikenneverkkoihin liittyvät alueidenkäytölliset tarpeet,
- valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt sekä
- meluntorjuntaa koskevat tavoitteet.

Luonnos VAT:n tarkistamiseksi sisältää seuraavia ehdotettuja muutoksia. Uudet ja muutetut tekstit on lihavoitu.

3.5.1 Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Yleistavoitteet

Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia. Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua.

Taajamien yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Liikenneturvallisuutta sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parannetaan.

Alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia hyvien joukkoliikenneyhteyksien ääreltä olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen.

Kaupunkiseutuja kehitetään tasapainoisina kokonaisuuksina siten, että tukeudutaan olemassa oleviin keskuksiin. Keskuksia ja erityisesti niiden keskustaluoteita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaaajan alueina.

Alueidenkäytön suunnittelussa olemassa olevat tai odotettavissa olevat ympäristöhaitat ja poikkeukselliset luonnonolot tunnistetaan ja niiden vaikutuksia ehkäistään. Alueidenkäytössä luodaan edellytykset ilmastonmuutokseen sopeutumiselle ottaen huomioon lämpötilan nousu ja sään ääri-ilmiöiden vaikutukset.

Erityistavoitteet

Yleiskaavoituksessa on hyödynnettävä mahdollisuudet eheyttää yhdyskuntarakennetta ja esitettävä eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Erityisesti kaupunkiseuduilla on suunnittelu yhteistyöllä varmistettava autorippuvuutta vähentävä sekä joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävä liikennejärjestelmä sekä palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä sen yhteydessä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen.

Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa **vain**, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen pystytään osoittamaan, että **alueen käyttöönotto** on kestävän kehityksen mukaista.

Alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä sekä luotava edellytykset hyvälle taajamakuvalle. Taajamia kehitettäessä on huolehdittava siitä, että viheralueista muodostuu yhtenäisiä kokonaisuuksia.

Alueidenkäytössä on varattava riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit. Alueidenkäytön suunnittelussa uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille. Tästä voidaan poiketa vain, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen osoitetaan, että tulvariskit pystytään hallitsemaan ja että rakentaminen on kestävän kehityksen mukaista.

Yleis- ja asemakaavoituksessa on varauduttava lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin.

Alueidenkäytössä on ehkäistävä melusta, **tärinästä ja ilman epäpuhtauksista** aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja.

Alueidenkäytössä tulee edistää energian säästämistä sekä uusiutuvienergialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä.

3.5.2 Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Yleistavoitteet

Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. **Ekologisten yhte-yksien säilymistä suojelualueiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään.**

Alueidenkäytössä edistetään hiljaisten alueiden säilymistä virkistyk-sen ja matkailun tarpeisiin.

Alueidenkäytössä edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista sekä ehkäistään vesien tilan huononemista.

Erityistavoitteet

Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittä-vien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Viran-omaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueiden-käytön suunnittelun lähtökohtina.

3.5.3 Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Yleistavoitteet

Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittelevät eri liikennemuodot ja palvelevat sekä asutusta että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. **Liikennejärjestelmä ja alueidenkäyttö sovitetaan yhteen siten, että vähennetään henkilöautoliikenteen tarvetta ja parannetaan ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. Erityistä huomiota kiinnitetään lisäksi liikenneturvallisuuden parantamiseen.**

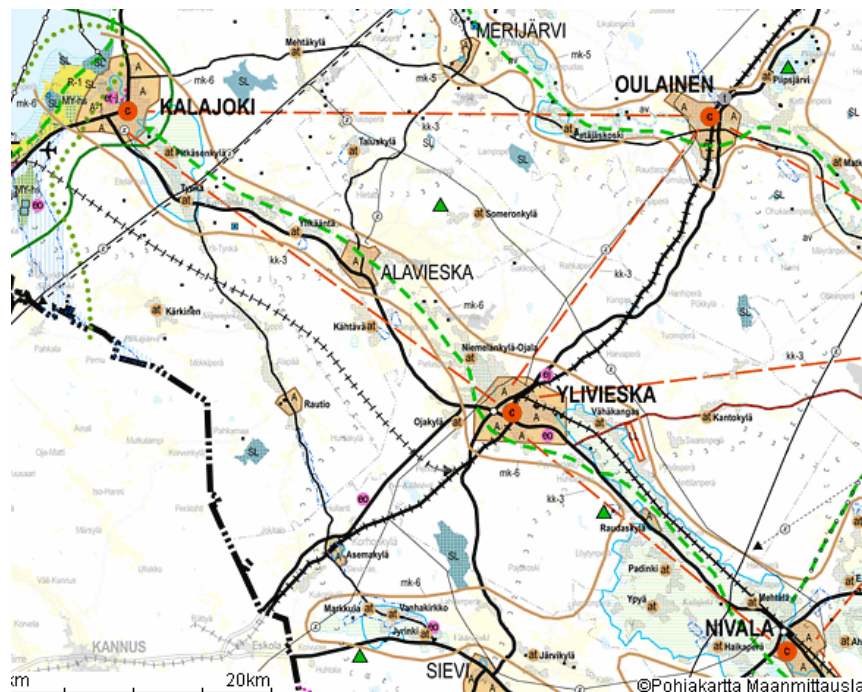
Erityistavoitteet

Alueidenkäytön suunnittelussa on varauduttava valtakunnallisesti merkittäviin maaliikenteen runkoverkkoihin.

Alueidenkäytössä on edistettävä matka- ja kuljetusketjujen toimivuutta ja turvattava edellytykset julkiselle liikenteelle sekä eri liikennemuotojen yhteistyön kehittämiseksi. Alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava, että solmupisteinä toimivien tavara- ja henkilöliikenteen terminaalien ja matkakeskusten toimintaa ja kehittämistä varten varataan riittävät alueet. Nopean liikenteen junaratayhteyksiä toteutettaessa on huolehdittava lähiliikenteen toimintaedellytyksistä.

4 POHJOIS-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVA

Maakuntavaltuusto on hyväksynyt 11.6.2003 Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan. Ympäristöministeriö on vahvistanut sen 17.2.2005.

Maakuntakaavassa on Ylivieskan keskustaa ja sitä ympäröiviä alueita koskevia suunnittelumääräyksiä ja kehittämisperiaatteita annettu seuraavasti.

4.1 Kehittämisperiaatemerkinnyt

4.1.1 Oulun eteläisen alueen kaupunkiverkko

Maakunnan eteläosan maaseutukaupunkien verkko, joka muodostaa Oulun Eteläisen aluekeskuksen ydinalueen.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kaupan ja muiden palvelujen, elinkeinoelämän, asutuksen, liikenteen ja virkistystoimintojen sijoittelussa on pyrittävä tehostamaan verkostokaupungin olemassa olevien yhdyskuntien alueiden käyttöä kuntien välisellä yhteistyöllä ja työnjaolla.

Alueen kaupunkikeskuksiin voidaan sijoittaa seutua palvelevia vähittäiskaupan suuryksiköitä, jotka tulee sijoittaa siten, että ne ovat hyvin kevyt- ja joukko-liikenteen saavutettavissa.

4.1.2 Kaupunki-maaseutu-vuorovaikutusalue

Kaupunkiseutuun liittyvää aluetta, jolla kehitetään erityisesti kaupungin ja maaseudun vuorovaikutukseen perustuvaa elinkeinotoimintaa, etätyötä ja asumista.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa asutus, palvelut ja työpaikat on pyrittävä ohjaamaan olemassa oleviin kuntakeskuksiin ja kyliin. Alueen uudisrakentamista on ohjattava siten, että se sijoittuu yhdyskuntarakenteen kannalta edullisesti olevan asutuksen, palvelujen sekä tietoliikenneyhteyksien läheisyyteen.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden säilyminen tuotantokäytössä.

4.1.3 Maaseudun kehittämisen kohdealue

Ylikunnallisia maaseutu-asutuksen alueita, joilla kehitetään erityisesti maatalouteen ja muihin maaseutuelinkeinoin, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sekä maisemaan tukeutuvaa asumista, elinkeinotoimintaa ja virkistyskäyttöä. Vyöhykkeillä on tarvetta kehittää kuntien yhteistyöllä yhtenäisiä suunnittelu-periaatteita.

Alueita kehitetään jokiluontoon ja –maisemaan perustuvana sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin ja –kohteisiin tukeutuvana asumis-, virkistys- ja vapaa-ajan alueena ja luontomatkailuvyöhykkeenä. Maaseutua kehitettäessä sovitetaan yhteen maaseutuelinkeinon, pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen tavoitteet, erityisesti maatalouden toimintaedellytykset huomioon ottaen. Loma-asutuksen ja matkailupalvelujen suunnitelmallisella kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asuttuna.

Kohdealueella sijaitsevia taajamia kehitetään erityisesti jokimaiseman arvojen ja mahdollisuuksien pohjalta.

Kalajokilaakso:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinon toimintaedellytyksiin, luonnon ja ympäristön kestäväan käyttöön, maiseman hoitoon sekä joen vedenlaadun parantamiseen. Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen maaseutuelinkeinon, pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen tavoitteet ja turvattava ensisijaisesti maatalouden toimintaedellytykset.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä tulvan aiheuttamat rajoitukset rakentamiselle.

4.1.4 Viheryhteystarve

Kaupunkiseutujen sisäisiä ja niitä yhdistäviä tavoitteellisia ulkoilun runkoreitistöjä viheralueineen. Merkintään sisältyy sekä olemassa olevia että kehitettäviä ulkoilu-, pyöräily-, melonta- ym. reittejä.

Yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla tulee turvata virkistysalueiden ja reittien seudullinen jatkuvuus ja kehittäminen sekä liittyminen virkistyskeskuksiin, suojelualueisiin ja kulttuuriympäristöihin.

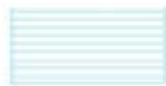
4.2 Alueiden erityisominaisuuksia kuvaavat merkinnät

4.2.1 Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeä alue

Alueiden suunnittelussa ja käytössä tulee edistää alueiden maisema-, kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaislaatu. Alueiden erityispiirteitä, kuten avoimien peltoalueiden säilymistä arvokkailla maisema-alueilla, tulee vaalia. Valtakunnallisesti arvokkaihin kohteisiin merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on varattava museoviranomaiselle tilaisuus antaa lausunto.

4.2.2 Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue

Alueiden suunnittelussa ja käytössä tulee edistää alueiden maisema-, kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaislaatu. Alueiden erityispiirteitä, kuten avoimien peltoalueiden säilymistä arvokkailla maisema-alueilla, tulee vaalia.

4.2.3 Muinaismuistokohde

Tiedossa olevat muinaismuistolailla (295/63) rauhoitetut kiinteät muinaisjäänökset.

4.3 Aluevaraus- ja kohdemerkinnät

4.3.1 Taajamatoimintojen alue

Asumisen, palvelujen, teollisuus- ja muiden työpaikka-alueiden ym. taajamatoimintojen sijoittumis- ja laajentumisalueita.

Alueiden käyttöönottojärjestyksessä ja mitoituksessa kiinnittää erityistä huomiota vaihtoehtoisten aluekokonaisuuksien toiminnallistaloudelliseen edullisuuteen, ympäristön laatuun ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiin. Kaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä hajanaisesti ja vajaasti rakennetuilla alueilla sekä taajaman ydinalueen kehittämistä toiminnallisesti ja taajamakuvallisesti selkeästi hahmottuvaksi keskuksiksi. Kaavoihin tulee sisällyttää periaatteet uudisrakentamisen sopeuttamisesta rakennettuun ympäristöön. Alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisessa on varmistettava, että alueella sijaitsevien kulttuuriympäristön tai mai-

seman vaalimisen kannalta tärkeiden kohteiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvot säilyvät.

Taajaman merkittävä laajentaminen päätien toiselle puolelle yksityiskohtaisempaan kaavaan perustuen edellyttää turvallisten yhteyksien järjestämistä päätien poikki.

4.3.2 *Keskustatoimintojen alue*

c

Kaupunkikeskusten ja kaupunkiseudun kuntakeskusten ydinalue, johon sijoittuu keskustahakuisia palveluja sekä asumista.

Kaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota ydinkeskustan rajautumiseen muuhun taajamaan nähden, alueelle sijoittuvien toimintojen määrittelyyn, liikennejärjestelyihin sekä keskusta-alueen taajamakuvaan.

4.3.3 *Kylä*

at

Maaseutuasutuksen kannalta tärkeä kyläkeskus, joka on toimintapohjaltaan vahva, aluerakenteen tai ympäristötekijöiden kannalta tärkeä tai sijaitsee taajaman läheisyydessä.

Kaavoituksessa kyläkeskuksen asemaa on pyrittävä vahvistamaan sovittamalla yhteen asumisen, alkutuotannon ja muun elinkeinotoiminnan tarpeet sekä kehittämällä kylän ydinaluetta toiminnallisesti, kyläkuvallisesti ja liikennejärjestelyiltään selkeästi hahmottuvaksi kohtaamispaikaksi.

Uudisrakentaminen on pyrittävä sijoittamaan siten, että se sijoittuu palvelujen kannalta edullisesti olevan kyläasutuksen sekä tie- ja tietoliikenneyhteyksien läheisyyteen. Kaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeuttamiseen kyläkokonaisuuteen ja –ympäristöön, vesihuollon järjestämiseen ja hyvien peltoalueiden säilyttämiseen maatalouskäytössä.

4.3.4 *Maa-ainesten ottoalue*

e

Seudullisesti merkittävät maa-ainesten ottoalueet ja kalliokiviainesten otto-
paikat.

Maa-ainesten otto tulee sovittaa alueen ympäristöarvoihin, pohjavesivaroihin ja muihin käyttötarpeisiin. Kalliokiviainesten otto on pyrittävä keskittämään ja sen ympäristövaikutukset tulee rajoittaa mahdollisimman suppeiksi. Maa-ainesten ottamisen tarkoituksenmukaisesta etenemisestä koko alueella ja sille soveltuvasta jälkikäytöstä on huolehdittava yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

4.3.5 *Jätteenkäsittelyalue*

ej

Seudullinen jätteenkäsittely- ja/tai kaatopaikka-alue. Jätteenkäsittelyalueet tulee sijoittaa riittävän etäälle tärkeistä, vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista.

4.3.6 *Eritasoliittymä*

Valta- ja kantateiden keskinäiset eritasoliittymät.

4.3.7 Nopean junaliikenteen rata

Merkinnällä osoitetaan nopean junaliikenteen rataosa Etelä-Suomesta Ouluun. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava nopean junaliikenteen edellyttämän radan rakenteen ja turvallisuuden parantamiseen, mm. tasoristeysten poistamiseen.

4.3.8 Päärata ja liikennepaikka

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava tasoristeysten poistamiseen.

4.3.9 Moottorikelkkailureitti

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevia ja suunniteltuja moottorikelkkailun pääreittejä.

4.3.10 Pääsähköjohto 110 kV

4.4 Alueidenkäytön periaatteita ja yleismääräyksiä

4.4.1 Maa- ja metsätalous

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden säilyminen tuotantokäytössä.
- Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asutuksen tavoitteet ja maatalouden, mukaan lukien karjatalouden, toimintaedellytykset.
- Maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden ja -yksiköiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta. Metsätaloutta suunniteltaessa tulee edistää metsien monipuolista hyödyntämistä yhteen sovittamalla eri käyttömuotojen ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteita.

4.4.2 Rantojen käyttö

Kehittämisperiaatteet:

- Turvataan tasapuoliset mahdollisuudet ranta-alueiden käyttöön varaamalla rantaa riittävästi yleiseen virkistykseen.
- Tavoitteena on hyvien vapaa-ajan ympäristöjen muodostaminen tasapuolisesti eri käyttäjäryhmille.
- Rakentamista ohjataan sietokyvyltään hyvillä rannoilla. Rakentamattomien ja pienten vesistöjen rannoilla rakentamista ei suositeta. Maisemallisesti keskeiset ja arat rannat jätetään rakentamisen ulkopuolelle.
- Vakituisen asumisen ja loma-asutuksen sijoittumisessa suositetaan kyläkeskusten, taajamien ja matkailukeskusten läheisyyttä.

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

- Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee ottaa huomioon ranta-alueen ympäristöolosuhteet, vesihuollon järjestäminen sekä rakennusoikeuden, yhteiskäyttöalueiden ja yleisten alueiden tasapuolinen jakautuminen eri maanomistajille.
- Yksityiskohtaisemmissa kaavoissa voidaan enintään puolet rantaviivasta osoittaa rakennusmaaksi.

5 VALTIONEUUVOSTON STRATEGIAT

5.1 Kansallinen energia- ja ilmastostrategia

Valtioneuvostossa kesäkuussa 2006 hyväksytyssä kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa (KEIS) todetaan, että Suomen kasvihuonekaasupäästöt tulevat kasvamaan yli Kioton tavoitetasoon ellei päästöjen rajoittamiseksi ryhdytä määrätietoisiin ja tehokkaisiin toimenpiteisiin. *Toimenpiteitä tarvitaan energian tuotannossa ja käytössä, liikenteessä, rakentamisessa ja yhdyskuntasuunnittelussa, maa- ja metsätalouden päästöjen hallinnassa sekä jätehuollossa.*

”Kunnat ovat ilmastopolitiikan näkökulmasta sekä energian tuottajia että käyttäjiä. Kunnilla on myös vastuu yhdyskuntien jätehuollosta. Kunnat voivat parhaiten ottaa ilmastokysymykset huomioon uuden yhdyskuntarakenteen, rakennuskannan ja infrastruktuurin suunnittelussa, rakentamisessa ja perusparannuksessa. Strategian ympäristövaikutusten arviointiraportissa tuodaan esille kuntien tärkeä merkitys siirryttäessä kohti energiavaroja ja muita luonnonvaroja tehokkaammin hyödyntävää yhdyskuntarakennetta. Raportin mukaan kunnat voivat vaikuttaa merkittävästi yhdyskuntarakenteeseen liittyviin ympäristövaikutuksiin. Asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää raportin mukaan todennäköisesti nykyistä vahvempaa ohjausta.” (KEIS)

Kuntien energiatehokkuuden parantamiseksi ja uusiutuvan energian käytön lisäämiseksi strategiassa esitetään mm. seuraavia toimia, joiden toimeenpanossa kunnilla on keskeinen vastuu:

- Edistetään hallinnon ja yhdyskuntasuunnittelun keinoin energiataloudellisen, vähän liikennettä aiheuttavan, ehjän yhdyskuntarakenteen syntymistä. Uudet rakennettavat alueet suunnitellaan niin, että ne ovat helposti joukkoliikenteen tavoitettavissa. Uusilla kaavoitettavilla alueilla edistetään energiatehokasta alue- ja kaukolämpötoimintaa.
- Kaupunkiseutujen yhteistyötä jatketaan ja kehitetään energiatehokkaiden ratkaisujen luomiseksi suunnittelussa ja palveluiden järjestämisessä.

5.1.1 Yhdyskuntien ja rakennusten energiakäyttöä koskevat tavoitteet

Yhdyskuntien ja rakennusten energiakäytön osalta on kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa määritetty toteutettavaksi mm. seuraavat toimenpiteet:

- Uutta, rakennettavaa rakennuskantaa ohjataan sijoittumaan siten, että se tukeutuu olemassa oleviin palvelu-, liikenne- ja energiajärjestelmiin.
- Kehitetään vetovoimaisia kaupunkiasumisen muotoja ja kaupunkimaisia, maankäytöltään tehokkaita pientaloyhdyskuntia yhteistyössä kuntien ja rakennusalan kanssa.

Tavoitteena on myös löytää yhdyskuntarakenteellisia ratkaisuja, joiden vaikutuksesta yhdyskuntarakenteesta johtuvat kasvihuonekaasupäästöt vähenevät. Lisäksi tavoitteena on edistää energiatehokasta ja matalaenergiarakentamista rakennusten uudistuotannossa.

→ *Sijoitetaan uusi rakennuskanta tukeutumaan oleviin palvelu-, liikenne- ja energiajärjestelmiin. Tavoitteena on energiataloudellinen, vähän liikennettä aiheuttava ja ehjä yhdyskuntarakenne.*

→ *Kehitetään vetovoimaista kaupunkiasumista osoittamalla maankäytöltään ja energiankäytöltään tehokkaita uusia pientaloalueita.*

- *Edistetään kaavamääräyksiin ja -suosituksiin energiatehokasta uudisrakentamista ja korjattavan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamista.*
- *Kaavaratkaisulla vähennetään kasvihuonepäästöjä huomattavasti nykyisestä.*
- *Kaavalla edistetään sellaista maankäyttöä, joka ohjaa rakentamista sekä ihmisten liikkumista ja energiankäyttöä ympäristön kannalta kestäväksi.*

5.1.2 Liikennettä koskevat tavoitteet

Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen kannalta on olennaista liikennejärjestelmien tehostaminen, energiatehokkaiden liikennemuotojen kilpailukyvyn parantaminen ja vähän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavan teknologian hyödyntäminen. Liikenteen osalta on kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa määritetty toteutettavaksi mm. seuraavat toimenpiteet:

- Liikennejärjestelmien tehostamiseksi kehitetään edelleen liikennejärjestelmän suunnittelua yhdistyneenä maankäytön suunnitteluun. Valtion ja kuntien yhteistyötä suunnittelussa ja toteutuksessa lisätään. Maankäytön suunnittelussa kasvukeskusten laajentumista ohjataan toimivan joukkoliikenteen alueille.
- Luodaan edellytyksiä raskaiden kuljetusten siirtämiseksi enenevässä määrin teiltä rautateille.

Myös IPCC:n raportin mukaan tärkeimpiä keinoja liikenteen päästöjen vähentämiseksi ovat uusien teknisten ratkaisujen lisäksi kulkumuodon vaihto tieliikenteestä raiteille ja julkisen liikenteen järjestelmiin, kevyt liikenne (pyöräily, kävely), maankäytön ja liikenteen suunnittelu.

- *Suunnitellaan yhdyskuntarakenne vähän liikennettä aiheuttavaksi. Aiheutuvan liikenteen tulee olla mahdollisimman energiatehokasta. Tavoitteena on moottoriajoneuvoliikenteen vähentäminen.*
- *Kehitetään liikennejärjestelmää ja kevyen liikenteen verkkoa siten, että kevyen liikenteen houkuttavuus kaupungin sisäisessä liikenteessä suhteessa auton käyttöön paranee merkittävästi.*
- *Tuetaan julkisen liikenteen palveluiden kehittämismahdollisuuksia Oulun Eteläisen kaupunkiverkon kaupunkikeskusten välisessä liikenteessä.*

5.2 Kansallinen sopeutumisstrategia

Koska ilmastonmuutos on jo käynnissä, tulee siihen myös sopeutua. Ilmastonmuutoksen seurauksena säävaihteluiden äärevyyden arvioidaan yleistyvän. Mm. myrskyt, tulvat, kosteammat talvet, kuivemmat kesät ja merenpinnan nousu koskettavat niin laajoja alueita kuin yksittäisiä rakennuksia ja ihmisiä.

Sadannan lisääntyminen myös aiheuttaa vedenpinnan nousua, mikä nostaa myös pohjaveden pintaa. Maaperän märkyyden kasvaessa kuormitus kasvaa ja huokosvedenpaine nousee, jolloin maan lujuus alenee. Sadannan kasvu lisää myös virtaamaa vesistöissä, jolloin riski eroosiolle kasvaa.

- *Varaudutaan hulevesien lisääntymiseen, tulvien lisääntymiseen ja pohjaveden nousun aiheuttamaan maan lujuuden alenemiseen.*

6 YLIVIESKAN KAUPUNGIN STRATEGISET TAVOITTEET

Ylivieskan kaupungin strategiset tavoitteet ovat osa kaupunginvaltuuston 19.12.2005 hyväksymää taloussuunnitelmaa vuosille 2006-2008.

6.1 Visio 2012

Ylivieska on Oulun Eteläisen kehittyvä ja kasvava aluekeskus, jossa on hyvät palvelut, edellytykset viihtyisään asumiseen, itsensä kehittämiseen ja monipuoliseen yritystoimintaan.

6.2 Alueellisen keskusaseman vahvistaminen

Ylivieskan kaupunki on kirjannut strategiseksi tavoitteekseen vuodelle 2008 alueellisen keskusaseman vahvistamisen.

- *Vahvistetaan Ylivieskan asemaa Oulun eteläisen kaupunkiverkon keskuksena.*
- *Kehitetään kaupunkikeskustaa kaupallisesti ja kaupunkikuvallisesti laadukkaana, vetovoimaisena ja viihtyisänä alueena.*

6.3 Kasvun, kehityksen ja viihtyvyyden mahdollistava hallittu maankäyttö

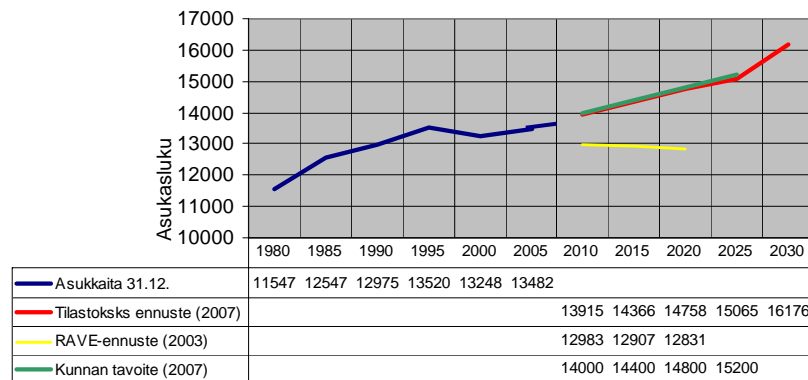
Ylivieskan kaupunki on kirjannut strategiseksi tavoitteekseen vuodelle 2008 kasvun, kehityksen ja viihtyvyyden mahdollistavan hallitun maankäytön.

- *Alueella voimassa oleva yleiskaava ei ole oikeusvaikutteinen ja se on sisällöltään vanhentunut. Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena, jolloin parhaiten pystytään edistämään haluttua kehitystä ja sitouttamaan eri osapuolet tavoitteiden saavuttamiseen.*
- *Selvitetään taajaman erilaisten toimintojen tilatarpeet.*
- *Tutkitaan kaupunkirakenteen ja asutuksen laajenemissuunnat sekä tiivistämis- ja täydentämismahdollisuudet.*
- *Varataan alueita uusille asuinalueille kunnan väestötavoitteeseen ja väestörakenteeseen kehitykseen perustuen.*
- *Kaupunkikeskustan kehittämiseen tulee erityisesti panostaa. Keskustasta muodostetaan viihtyisä kaupunkilaisten ja seudun asukkaiden kokoontumispaikka.*
- *Selvitetään palvelujen ja työpaikkojen sijoittuminen sekä olevien teollisuusalueiden toimintojen kehittäminen ja laajentaminen.*
- *Osayleiskaava-alueelle suunnitellaan kattava, jatkuva viherverkosto keskeisten taajama-alueiden välille.*

7 VÄESTÖ

7.1 Asukasluvun kehitys, ennusteet ja tavoitteet

Kaupungin asukasluku oli 31.12.2006 Tilastokeskuksen mukaan 13 571 henkeä. Vuoden 2007 lopussa ylivieskalaisia arvioidaan olleen noin 13 700. Kolmen viime vuoden aikana väestö on kasvanut 89–158 henkeä vuosittain. Kunnan asukasluku kasvoi tuona aikana noin 1 % vuosittain. Kunnan tavoitteena on jatkossakin maltillinen kasvu, jota tukee myös Tilastokeskuksen viimeisin ennuste.

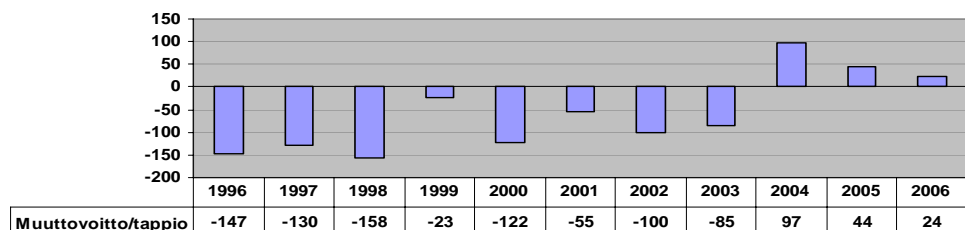

Asukasluku, ennusteet ja tavoitteet (Tilastokeskus 2007, Ylivieskan kaupunki)

Aiemmat ennusteet ennustivat Ylivieskan väestönkehitykselle loivaa laskua. Nykyiset ennusteet viittaavat noin 18 % kasvuun seuraavan 22 vuoden aikana. Nykyiset tavoitteet ja ennusteet jatkavat trendinä pidemmän aikavälin kehitystä, jossa 1990-luvun lama näkyy lievänä notkahduksena. Viimeisimpien vuosien kasvava väestön väestönkehitys Ylivieskassa on tasannut laman jälkeisen väestönlaskun.

Ennusteiden toteutuminen riippuu paitsi yleisestä maailmantilanteesta myös Suomen aluekehityksestä sekä Ylivieskan ja naapurikuntien päätöksistä. Siten muutokset kehityksessä ovat hyvin mahdollisia.

Syntyvyys ja kuolleisuus on Ylivieskassa säilynyt melko tasaisena viimeiset 10 vuotta. Syntyneitä on ollut yleensä 50-70 enemmän kuin kuolleita. Muuttoliike on neljänä viime vuonna ollut pitkän tappiokauden jälkeen taas voittoisaa.

Suomen väestömäärä alkaa nykytrendien valossa vähentyä noin vuoden 2020 jälkeen. Väestön keskittyminen yhä suurempiin kaupunkikeskuksiin tulee jatkumaan koska kaupungistuminen on Suomessa vielä kesken. Lama-aikoina trendi vahvistuu. Ylivieskan kannalta oleellista on missä määrin kaupunki pystyy toimimaan osana tätä kehitystä.

- ➔ *Kaupungin yleiskaavoituksella varaudutaan noin 16 200 asukkaaseen vuonna 2030.*
- ➔ *Varaudutaan sekä ennusteita vähäisempään väestönkehitykseen että ennusteita suurempaan väestönkehitykseen. Molemmissa tilanteissa yhdyskuntarakenteen tulee toimia tehokkaasti.*

7.2 Ikärakenteen muutos

Suomen väestö vanhenee nopeasti. Jatkossa on todennäköistä, että suuret ikäluokat muuttavat jossain vaiheessa maaseudulta lähimpään kaupunkikeskukseen senioriasuntoon ja nuoret muuttavat maaseudulta ja pienistä kaupunkikeskuksista yhä suurempiin.

Asukasluku, yhteensä ja ikäryhmittäin, henkilöä 31.12.2005													HS=huoltosuhte	
Verkostokaupunki	Yht.	0-6	%	7-14	%	15-64	%	65-74	%	75-84	%	85 +	%	HS
Haapajärvi	7882	732	9,3	994	12,6	4860	61,7	661	8,4	482	6,1	153	1,9	1,65
Haapavesi	7680	704	9,2	956	12,4	4795	62,4	644	8,4	465	6,1	116	1,5	1,68
Kalajoki	9198	838	9,1	1006	10,9	5857	63,7	786	8,5	559	6,1	152	1,7	1,44
Nivala	10889	1153	10,6	1311	12,0	6658	61,1	879	8,1	704	6,5	184	1,7	1,60
Oulainen	8101	738	9,1	942	11,6	5032	62,1	684	8,4	539	6,7	166	2,0	1,52
Pyhäjärvi	6271	345	5,5	615	9,8	3898	62,2	753	12,0	515	8,2	145	2,3	1,98
Ylivieska	13482	1281	9,5	1430	10,6	8864	65,7	1026	7,6	687	5,1	194	1,4	1,40
Verkostokaup. yht	63503	5791	9,1	7254	11,4	39964	62,9	5433	8,6	3951	6,2	1110	1,7	-
Pohjois-Pohjanmaa	378006	36413	9,6	42246	11,2	248570	65,8	27861	7,4	18075	4,8	4841	1,3	1,46
Koko maa	5255580	400107	7,6	506797	9,6	3507511	66,7	448198	8,5	304378	5,8	88589	1,7	1,29
Oulu	128962	10914	8,5	11400	8,8	91542	71,0	8302	6,4	5332	4,1	1472	1,1	1,26
Raahe	22408	1943	8,7	2315	10,3	15379	68,6	1623	7,2	900	4,0	248	1,1	1,49
Kunnat 10-20 t as.	675408	55868	8,3	73075	10,8	435359	64,5	59420	8,8	40169	5,9	11517	1,7	1,37
Ylivieskan seutuk	Yht.	0-6	%	7-14	%	15-64	%	65-74	%	75-84	%	85 +	%	HS
Alavieska	2854	254	8,9	373	13,1	1685	59,0	290	10,2	203	7,1	49	1,7	1,68
Kalajoki	9198	838	9,1	1006	10,9	5857	63,7	786	8,5	559	6,1	152	1,7	1,44
Merijärvi	1273	143	11,2	168	13,2	734	57,7	109	8,6	94	7,4	25	2,0	1,94
Oulainen	8101	738	9,1	942	11,6	5032	62,1	684	8,4	539	6,7	166	2,0	1,52
Sievi	5192	643	12,4	783	15,1	3045	58,6	361	7,0	286	5,5	74	1,4	1,73
Ylivieska	13482	1281	9,5	1430	10,6	8864	65,7	1026	7,6	687	5,1	194	1,4	1,40
Seutukunta yht	40100	3897	9,7	4702	11,7	25217	62,9	3256	8,1	2368	5,9	660	1,6	1,51
Pohjois-Pohjanmaa	378006	36413	9,6	42246	11,2	248570	65,8	27861	7,4	18075	4,8	4841	1,3	1,46
Koko maa	5255580	400107	7,6	506797	9,6	3507511	66,7	448198	8,5	304378	5,8	88589	1,7	1,29
Lähde	Tilastokeskus 2007													

Ylivieskan ikärakenteen ennustetaan muuttuvan seuraavasti:

Ikäryhmät:	0-19	20-59	60-	Yhteensä
Väestö 31.12.2006	3 739	7 215	2 617	13 571
Ennuste vuodelle 2030	4 284	6 743	4 236	15 263
Muutos 2006-2030	545	-472	1 619	1 692

→ *Kaupungin yleiskaavoituksella varaudutaan ikärakenteen muutokseen osoittamalla ikääntyvälle väestölle asuntoja palvelujen läheisyyteen.*

8 KESKEISET TEEMAT

8.1 Ilmastonmuutoksen hillintä

Ilmastonmuutoksen hillintä edellyttää kaikkia mahdollisia toimia muutoksen pitämiseksi maapallon ekosysteemin kannalta siedettävänä. Tämä edellyttää myös voimakkaita keinoja yhdyskuntien energiankulutuksen pienentämiseksi ja kasvihuonepäästöjen leikkaamiseksi. Erityisen haasteen tälle aiheuttaa nykyisten trendien väärä suunta. Liikenne, päästöt ja energiankulutus ovat kasvussa, kun niiden pitäisi erityisesti päästöjen osalta vähentyä radikaalisti, jotta pystymme vastaamaan haasteeseen. Jo tämän kaavan suunnittelujaksolla vähennysten tulee olla useita kymmeniä prosentteja vuoden 1990 tasosta.

8.2 Vahvistuva aluekeskus

Alueellisen keskusaseman vahvistaminen tarkoittaa alueellisten palveluiden monipuolistumista, kaupallisten palveluiden kasvua, monipuolistuvaa työpaikkarakennetta sekä monipuolista asunto- ja asuinaluejakaamaa. Keskusaseman vahvistaminen edellyttää kaupunkimaisen yhdyskuntarakenteen toteuttamista, hajautumispaineiden ehkäisemistä, viihtyisän kaupunkiympäristön luomista sekä elinympäristön laadun parantamista. Nämä kaikki yhdessä lisäävät merkittävästi Ylivieskan vetovoimaisuutta.

Ylivieskan luonto on kaikkialla lähellä. Parantamalla luonnon saavutettavuutta entisestään, voidaan edelleen lisätä asukkaiden viihtyisyyttä. Erityisesti arvokkaiden luonto- ja maisemakohteiden ja -alueiden saavutettavuus uusien ulkoilureittien, ulkoilualueiden ja pyöräteiden avulla edistää asuinympäristön laatua, asumisviihtyvyyttä ja kaupungin vetovoimaisuutta.

Kaupungin rakenteellisia vetovoimatekijöitä on edullista vahvistaa entisestään, koska niillä on jo tunnustettu vaikuttavuus. Kaupungin vetovoimatekijöitä ovat:

- Kaupungin kaupallinen palvelutarjonta autokaupan keskittymiseen. Palvelutarjonta on luonteeltaan alueellista.
- Sisä- ja ulkoliikunta-alueet ja – paikat , liikuntapuisto
- Kalajoki, erityisesti Savisilta ja kunnostettu keskustan koskiosuus
- Ammattikorkeakoulu, oppilaitokset ja eri kehittämisympäristöt
- Matkakeskus; rautatie- ja linja-autoasema
- Kirkon alue siihen liittyvine puistoineen
- Ylivieskatalo Akustiikka, Smart House
- Rakennettu ympäristö; rautatieasema ympäristöineen, Helaalan Mylly ja kaupungintalo

8.3 Pyörällä kaupungissa

Ylivieskan merkittävänä etu on sen pieni ja kompakti koko. Rautatieasemalle on alle 2½ kilometriä kaikilta suurimmilta asuinalueilta, mikä mahdollistaa kaikkien palvelujen saavuttamisen kävellen tai pyörällä. Pyöräilyn edistäminen lisää merkittävästi kaupunkilaisten viihtyvyyttä ja hyvinvointia. Tämä muodostaa kaupungille vahvan vetovoimatekijän, jota voidaan hyödyntää osana sen imagoa. Liikennejärjestelmän tavoitteista tarkemmin kohdassa 9.7 Liikenne.

8.4 Virkistävä kaupunkikeskusta

Kaupungin väestökehitys ja kaupallisen toiminnan voimakas kasvu Savarissa edellyttävät huomattavaa panostusta vanhan kaupunkikeskustan kehittämiseen. Tilanne edellyttää laadukkaan uudisrakentamisen lisäksi niin panostusta julkisen tilan eli katujen ja aukoiden laatuun, kuin myös toimivan liikenteen kokonaisvaltaista kehittämistä sekä eheyttäviä kaupunkirakenteellisia ratkaisuja ja korjausrakentamista. Keskustan kehittämismahdollisuuksia on selostettu tarkemmin kohdassa 9.3 Keskustan kehittäminen.

9 SEKTORIKOHTAISET LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

9.1 Suunnittelualue

Suunnittelualue kattaa lähes keskustaajaman alueen. Luoteessa alue rajautuu valmisteilla olevaan Niemelänkylän osayleiskaavaan. Tämän kaavan suunnittelualueetta on jälkeen tarkennettu sisällyttämällä siihen arvokkaita biotooppeja alueen reunoilla sekä rajaamalla alue valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan. Suunnittelualue on esitetty mm. liitekartalla 1 Maanomistus.

9.2 Energia ja materia

Tulevaisuudessa energian hinta tulee nousemaan huomattavasti. Tähän vaikuttaa erityisesti öljyvarojen väheneminen tilanteessa jossa kysyntä edelleen kasvaa. Seuraavien 20 vuoden kuluttua öljy ei todennäköisesti hintansa vuoksi ole enää massakulutustuote. Erityisesti tämä tulee vaikuttamaan liikenteeseen, joka käyttää noin 90 % kaikesta öljystä.

Korvaavat energianlähteet muodostuvat öljyn loppumisen myötä myös huomattavan kalliiksi. Bioenergian hinta tulee nousemaan koska puun merkitys energiakäytössä tulee lisääntymään. Myös peltoenergian hinta nousee koska maailman viljelyala tulee ilmastonmuutoksen seurauksena pienenemään, maailman väkiluku kasvaa ja ruokailutottumukset muuttuvat enemmän peltoalaa vaativaksi. Peltoenergian kasvu nostaa myös osaltaan ruuan hintaa.

Öljyn vähenemisen ja energian hinnannousun myötä myös monien materiaalien hinnat nousevat. Tähän vaikuttaa myös taloudellisesti edullisten raaka-ainevarantojen hupeneminen. Kalliimpien resurssien hyödyntäminen kalliimmalla hinnalla nostaa hintoja merkittävästi. Bioenergian laajamittainen hyödyntäminen yhdessä kalliin energian kanssa nostaa ruuan hintaa huomattavasti. Hinnat nousevat sitä enemmän mitä pidempiä matkoja raaka-aineet ja tuotteet kulkevat.

- *Suunnitellaan yhdyskuntarakenne energiaa ja materiaaleja säästäväksi.*
- *Edistetään energiatehokasta uudisrakentamista ja vanhan rakennuskannan uudistamista energiatehokkaaksi.*
- *Edistetään energiatehokkaiden liikennemuotojen käyttöä.*

9.3 Yhdyskuntarakenne

Ylivieskan yhdyskuntarakenne on paikoin erittäin väljä. Yhdyskuntarakennetta on edullista tiivistää ja eheyttää monesta syystä. Alueella on jo olemassa liikenteen ja teknisen huollon verkostot, joten rakentaminen parantaa olevien verkostojen käyttöastetta. Tämä alentaa rakentamiskustannuksia ja vähentää investointien tarvetta. Tiivistäminen tuo säästöä myös keskimääräisten asointimatkojen lyhentyessä.

Tiivistäminen parantaa myös olevan ja uusien palvelujen, kuten kaupan kannattavuutta. Monin paikoin tiivistämällä on mahdollista rakentaa nykyistä huomattavasti laadukkaampaa kaupunkikuvaa, mikä puolestaan lisää kaupungin vetovoimaisuutta. Tärkeimpiä etuja on myös kevyiden liikennemuotojen vahvistuminen mikä voi merkittävästi vähentää kasvihuonekaasupäästöjä.

Yleiskaavalla tulee varautua tavoiteltavaan väestönkehitykseen. Sen lisäksi tulee varautua sitä suurempaan ja sitä pienempään kehitykseen niin väestön kuin palvelujen osalta. Kaikissa skenaarioissa kaavan tulee tuottaa eheytyvää, toimivaa ja viihtyisää yhdyskuntarakennetta.

Nykyisen yhdyskuntarakenteen vyöhykkeisyys on esitetty liitekartalla 2.

- *Suunnitellaan yhdyskuntarakenne ja rakentamisen vaiheistus siten, että varaudutaan sekä tavoiteltua suurempaan että vähäisempään kehitykseen.*
- *Tiivistetään ja eheytetään yhdyskuntarakennetta kaupunkikuvallisesti laadukkaasti.*
- *Sijoitetaan uudet asuinalueet olevien palveluiden läheisyyteen. Vahvistetaan asutusta erityisesti kaupallisen keskustan itäpuolella muuttamalla alueen maankäyttöä.*
- *Ajoitetaan uudisrakentaminen siten, että olevat kunnalliset palvelut riittävät mahdollisimman pitkään ilman laajentamistarpeita.*

9.3.1 Kävelykeskusta-ydinkeskusta

Kävelykeskusta-ydinkeskusta-vyöhyke käsittää alueet, jotka ovat alle yhden kilometrin päässä kaupungin keskipisteestä. Vyöhykkeen palvelurakenne ja liikennejärjestelyt suosivat erityisesti kävelyliikennettä ja alueella auton omistaminen ei ole välttämätöntä.

Ylivieskan kompaktin koon vuoksi suurin osa tiivistä asuinalueista sijoittuu kävelykeskustavyöhykkeelle eli alle yhden kilometriin etäisyydelle kaupungin keskipisteestä. Keskipisteeksi on likimääräisesti arvioitu Asemakadun ja Juurikoskenkadun risteys. Nykyisellään rata muodostaa estevaikutuksen idässä ja rajoittaa kävelykeskustan aluetta.

- *Keskustatoimintoja laajennetaan itään parantamalla jalankulkuyhteyksiä radan alitse.*

9.3.2 Pyöräilysuosiollinen alue

Pyöräilysuosiollinen vyöhyke käsittää alueet 1-2½ km:n etäisyydellä kaupungin keskipisteestä. Vyöhykkeen liikennejärjestelyt suosivat erityisesti kevyttä liikennettä ja auton omistaminen ei ole välttämätöntä. Ylivieskan kompaktin koon vuoksi pyöräilysuosiollinen alue kattaa lähes kaikki nykyiset asuinalueet.

- *Laajennetaan pyöräilysuosiollista aluetta ja kevyen liikenteen sujuvuutta parantamalla kevyen liikenteen yhteyksiä.*
- *Sijoitetaan uudisrakentaminen kävelykeskusta-alueiden jälkeen pyöräilysuosiolliselle vyöhykkeelle sitä mahdollisesti laajentamalla.*

9.3.3 Joukkoliikennevyöhykkeet

Joukkoliikennevyöhykkeellä tarkoitetaan niitä alueita, joiden sijainti, tiiveys, koko ja liikennejärjestelyt tukevat joukkoliikenteen järjestämistä.

Suunnittelualueella ei Ylivieskan pienen koon ja erittäin pienimuotoisen joukkoliikenteen vuoksi ole joukkoliikennevyöhykkeitä. Verkostokaupungin muut kaupungit ovat kuitenkin etäisyytensä ja väestömääränsä vuoksi laskettavissa osaksi koko verkostokaupungin joukkoliikennevyöhykettä Ylivieskan näkökulmasta ja toisaalta Ylivieska osaksi niiden joukkoliikennevyöhykettä.

9.3.4 Autoriippuvainen vyöhyke

Autoriippuvaisella vyöhykkeellä tarkoitetaan aluetta, jonka etäisyys palveluis- ta sekä niiden väliset liikennejärjestelyt eivät ole kävelyllä, pyöräilyllä tai joukkoliikenteelle suosiollisia. Vyöhyke kattaa alueet yli 2½ km:n päässä kau- pungin keskipisteestä. Tällä vyöhykkeellä henkilöauto alkaa olla välttämätön.

Autoriippuvainen vyöhyke on Ylivieskassa suuri, mutta sillä asuu hyvin pieni osa kaupungin väestöstä. Autoriippuvaisuutta ei ole edullista lisätä vaan pi- kemminkin vähentää.

- *Vähennetään autoriippuvuutta parantamalla kevyen lii- kenteen yhteyksiä.*
- *Ei osoiteta merkittävästi uutta rakentamista autoriippu- vaiselle vyöhykkeelle, ellei aluetta ole kevyen liikenteen yhteyksiä parantamalla liitettävissä pyöräilysuosiolli- seen vyöhykkeeseen.*

9.4 Keskustan kehittäminen

Keskustan viihtyisyyttä edistetään parhaiten kehittämällä houkuttelevaa käve- ly-ympäristöä. Keskustan vetovoimaa ja viihtyisyyttä parantavia toimenpiteitä ovat mm seuraavat:

- uusien liiketilojen rakentaminen keskustan tyhjille alueille
- määrätietoinen esteettisen laadun parantaminen rakentamisessa
- kevyen liikenteen aseman parantaminen
- kävelyalueiden tai kävelypainotteisten katujen rakentaminen
- viihtyisien kaupunkiaukioiden rakentaminen
- keskustan puistoalueiden kehittäminen
- rakennetun ympäristön arvojen ja historiallisten kerrosten hyödyntäminen osana viihtyisää kaupunkiympäristöä
- uusien asuntojen rakentaminen keskustan läheisyyteen

- *Edistetään viihtyisän, kävelypainotteisen ympäristön syntymistä nykyisen liikekeskustan alueelle ja läheisyy- teen. Tavoitteena on virkistävä kaupunkiympäristö.*
- *Tuetaan keskustan vahvistumista parantamalla liiken- neyhteyksiä radan ali ja lisäämällä voimakkaasti asu- tusta keskusta-alueella ja sen tuntumassa.*
- *Parannetaan mahdollisuuksia sujuvalle autoliikenteelle.*
- *Edistetään keskustan laajentumista radan itäpuolelle yhdistämällä keskustatoimintojen alueeksi ydinkeskusta ja Savarin liikekeskusta.*
- *Kehitetään matkakeskusaluetta viihtyisänä ja vilkkaana kaupunkiympäristönä.*
- *Edistetään uusien keskustapuistojen rakentamista ja nykyisten kehittämistä.*
- *Edistetään keskustatoimintojen alueen eri osien, Sava- rin ja ydinkeskustan yhteenrakenteumista sujuvin yhte- ys- ja liikennejärjestelyin.*

9.5 Asuminen

9.5.1 Nykyiset asunnot

Ylivieksan asuntajakauma oli Väestörekisterikeskuksen mukaan 16.4.2007 seuraava.

	Omakoti- talo	Rivitalo	Kerros- talo	Loma- asunto	Toimitila- rakennus	Muut	YHTEENSÄ
Asuinrakennuksia	3511	186	79	14	108	21	3919
Asuinhuoneistoja	3743	934	1731	14	298	22	6742
Asuntajakauma	55,5 %	13,9 %	25,7 %	0,2 %	4,4 %	0,3 %	100 %

Nykyinen ruokakunnan keskimääräinen koko on siten noin 2,0 henkeä / asunto. Asuntajakauma on hyvin omakotipainotteinen.

9.5.2 Asuntovaranto, omakotitontit

Ylivieskassa on tällä hetkellä yhteensä noin 180 rakentamatonta omakotitalontonttia. Ne jakaantuvat likimain seuraavasti (ak=asemakaava):

kaupungin tontit keskustan ak-alue 50
yksityiset tontit yleiskaava-alue 90
yksityiset Raudaskylän ak-alue 40.

Ylivieskassa rakennetaan tällä hetkellä noin 25-30 omakotiasuntoa vuodessa. Kaupungin oma tonttivaranto riittää 2-5 vuodeksi.

Niemelänkylän osayleiskaavan kaavaluonnoksessa on uusia ja rakentamattomia asuinpienitalon rakennuspaikkoja noin 450. Tämä vastaa nykyisellä rakentamisvauhdilla noin 15 vuoden varantoa ja noin paria tuhatta uutta asukasta.

Rakentamattomat omakotitontit on esitetty liitteessä 1, maanomistus ja rakentamattomat asunnot.

9.5.3 Asuntovaranto, kerrostaloasunnot

Ylivieskassa on rakentamatonta kerrostaloalueiden kerrosalaa seuraavasti:

AK-tonteilla n. 27000 k-m²
AL-tonteilla n. 21000 k-m²
ALK-tonteilla n. 16000 k-m².

Yhteensä varsinaisten kerrostalojen kerrosalaa on rakentamatta arviolta noin 40 000 k-m², mikä vastaa noin 500 kerrostaloasuntoa. Ylivieskassa rakennetaan nykyisin noin yksi kerrostalo vuodessa, joten samalla rakentamistahdilla rakentamaton kerrosala riittäisi arviolta reiluksi 15 vuodeksi. Asuntovaranto on siten näiltä osin varsin suuri, tosin kasvava tarve nopeuttaa varannon rakentumista.

Rakentamattomat kerrostalotontit on esitetty liitteessä 1, maanomistus ja rakentamattomat asunnot.

9.5.4 Asuntovarauma

Ylivieskassa oli Väestörekisterikeskuksen mukaan 16.4.2007 tyhjänä noin 11 % kaupungin asuntokannasta. Asuntovarauma oli siten 773 asuntoa.

Asuntovaramaksi määrä on paljon mutta osa asunnoista ei ole asuinkelpoisia. Asuntovaraman tulee olla riittävä, jotta asuntojen hinnat pysyvät kohtuullisina. Liian suuri asuntovarama on yhdyskuntarakennetta hajauttava ja aiheuttaa mm. vuokratulojen menetystä. Riittävä mutta siedettävä asuntovarama olisi Ylivieskan maltillisella kasvulla noin 8 %.

9.5.5 Asuntotarve

VTT on vuonna 2005 selvittänyt Suomen asuntotarvetta (<http://www.vtt.fi/newsarchive/2005/uutinen0506009.htm>). Tutkimuksen mukaan:

- Asumisväljyys on Suomessa noin 37 kerrosneliötä asukasta kohti. Asumisväljyys tulee koko maassa kasvamaan noin 45 kerrosneliöön asukasta kohti vuonna 2025. Suomen asumisväljyys on pieni verrattuna muihin kehittyneisiin maihin.
- Koko maassa asuntojen tarpeesta 1/5 aiheutuu väestönkasvusta, 1/3 väestörakenteen muutoksesta eli ikääntymisestä ja perherakenteen muuttumisesta. Asuntojen poistuma eli siirtyminen kokonaan pois asumiskäytöstä sekä varauksen lisäys aiheuttavat aluksi tarpeesta 1/4, myöhemmin suuremman osan.
- Asuntokuntiemme keskikoko on noin 2,1 asukasta. Se pienenee vuoteen 2025 mennessä 1,9:ään. Yhden ja kahden henkilön asuntokuntien osuus kasvaa. Enintään 2 huoneen ja keittiön kokoisten asuntojen tarve vähenee puoleen nykyisestä. 3-4 huoneen ja keittiön asuntoja tarvitaan selvästi lisää.

Asumisväljyys kasvaa arviolta noin 0,6 neliometriä per henkilö vuodessa. Siten asumisväljyyden kasvun perusteella Ylivieskassa tarvitaan vuonna 2030 noin 180 000 kerrosneliötä lisää.

Vanhojen asuinalueiden asumisväljyys kasvaa vähitellen väestön vanhentumissa ja vaihtuessa sekä asuntokuntakoon pienentyessä. Osa asumisväljyyden kasvusta mahdollistuu omakotialueiden lisärakentamisella. Muilla kuin omakotialueilla asumisväljyyden kasvu edellyttää aina uusia, aiempaa suurempia asuntoja.

Asuntokuntien keskikoko tulee jossain määrin pienenemään yleisen trendin mukaisesti. Ylivieskassa se on tällä hetkellä 2,3 ja tulee vuonna 2030 olemaan edelleenkin hieman suurempi kuin maassa keskimäärin, todennäköisesti noin 2,1. Alueellisen keskusasetaman vahvistuminen ja väestön ikääntyminen vahvistavat asuntokuntakoon pienentämistrendiä.

Asuntojen poistuma ei Ylivieskassa todennäköisesti aiheuta uusien asuntojen tai tonttien tarvetta koska nykyiset asuinalueet ja asunnot mitä todennäköisimmin myös säilyvät asuinkäytössä. Toimitiloissa sijaitsevat asuinhuoneistot tulevat todennäköisesti jossain määrin vähenemään, mutta niiden vaikutus ei ole merkittävä.

Väestönkasvu Ylivieskassa tulee suunnittelujakson aikana olemaan todennäköisesti maltillista. Siten suurin asuntojen uudisrakentamiseen vaikuttavat tekijät tulevana vuosikymmeninä tulevat olemaan yleisen kehityksen mukaiset väestön ikääntyminen, perherakenteen muutos ja asumisväljyyden kasvu.

Tilastokeskuksen ennuste vuodelle 2030 on noin 16 200 asukasta. Mikäli keskimääräinen asuntokuntakoko on vajaan kaksi henkeä, tarkoittaa se noin 1 200 uutta asuntoa väestönkasvun perusteella riippuen asuntotyyppijakaumasta.

Väestönkasvu on seurausta sekä vanhenevan väestön muuttamisesta maaseutukylistä palveluiden ääreen että lapsiperheiden muuttamisesta kaupunkiin uusien työpaikkojen perässä. Jälkimmäinen edellyttää, että alueelle syntyy työpaikkoja ja myös monipuolisesti eri aloille. Myös yleismaailmalliset taloudelliset vaihtelut vaikuttavat väestökasvuun ja seuraava lama todennäköisesti vähentää asuntojen tarvetta Ylivieskassa ainakin väliaikaisesti. Vanhusväestö muuttaa aluekeskukseen todennäköisesti tasaisemmin oman elämäntilanteensa mukaan ja palvelujen kehittyessä.

Asuntovarannon hienoinen pienentäminen vähentää uusien asuntojen tarvetta jossain määrin. Erityisesti tämä koskee perinteisiä kerrostaloasuntoja, joissa asuntovaranto on huomattavan suuri. Asuntovarantoon on jatkossa syytä ottaa mukaan myös muita asumistapoja kuin omakoti- ja kerrostaloasuminen.

Asuntovarauman pieneneminen 11 % nykyisistä asunnoista 8 % vuoden 2030 tarkoittaisi tyhjien asuntojen pysymistä määrällisesti nykyisellä tasolla. Varauman muutoksella ei siten ole lainkaan merkitystä.

	OK		AP-t isot asunnot		AK/AP-t 3-4h+k		Yhteensä		Keskim. asuntokuntakoko
	Asuntoja	Asukasta	Asuntoja	Asukasta	Asuntoja	Asukasta	Asuntoja	Asukasta	
Asukasmäärän kasvu	250	900	83	250	844	1350	1177	2500	2,1
Asumisväljyyden kasvu	300	1080	250	750	1210	1936	1760	3766	2,1
Varannon muutos	-50		20		-200		-230		
Kaavoitettavia asuntoja yht.	500		353		1854		2707	6266	
Kaavoitettavien jakauma	18 %		13 %		68 %				

Edellä esitetyistä lähtökohdista asuntojen määrä vuonna 2030 olisi Ylivieskassa noin 9 800 asuntoa. Siten asuntotarve olisi noin 2 700 uutta asuntoa vuoteen 2030 mennessä. Yhteensä tulisi kaavoittaa uusia asuntoja noin 300 000 kerrosneliötä noin 6 000 henkilölle.

9.5.6 Asuntojakauma

Väestörakenteen muutos edellyttää erityisesti vanhusväestölle sopivia asuntoja aivan palvelujen tuntumasta. Myös vanhusväestön muutto naapurikunnista Ylivieskan keskustapalvelujen äärelle tulee lisääntymään merkittävästi. Asuntokuntakoon pieneneminen myös edellyttää uudentyypistä asumista. Näistä syistä ns. keskikokoisten asuntojen tarve on huomattavasti suurempi kuin omakotitalojen. Uusien asuntojen pääpaino tulee olemaan 3-4 h+k – kokoisissa asunnoissa. Todennäköistä on myös että 1-2 h+k –asuntojen uudisrakentamisen tarve tulee vähenemään huomattavasti nykyiseen rakennuskantaan verrattuna.

Asuntotarpeeseen on parhaiten mahdollista vastata tiiviillä ja matalalla rakentamistavalla perinteisen kerrostalorakentamisen lisäksi. Tällä rakentamisperiaatteella voidaan toteuttaa monenlaista asuntotyyppiä joustavasti.

Asuntotuotannolla tulee vastata ennustettuun väestönkasvuun, asumisväljyyden kasvuun, ikärakenteen muutokseen ja asuntokuntakoon pienenemiseen.

Kun lähdetään siitä, että uudistuotanto toteutetaan vastaamaan näitä muutoksia, saadaan uudistuotannon asuntojakaumaksi seuraava.

- *Asuntoalueiden suunnittelussa varaudutaan noin 2 500 hengen väestönkasvuun ja asumisväljyyden kasvuun, jolloin kaupungin yleiskaavoissa osoitetaan yhteensä reilut 2 700 uutta asuntoa nykyisten noin 730 kaavoitettua mutta rakentamattoman asunnon lisäksi.*
- *Suunnitellaan yhdyskuntarakenne ja rakentamisen vaiheistus siten, että varaudutaan sekä tavoiteltua suurempaan että vähäisempään kehitykseen.*
- *Uusien asuinalueiden avulla tarjotaan nykyistä monipuolisemmin erilaisia asuntotyyppejä.*
- *Sijoitetaan uudet asuinalueet olevien palveluiden läheisyyteen.*
- *Tiivistetään yhdyskuntarakennetta radan itäpuolella muuttamalla alueet osin asuinkäyttöön, jolloin ko. alueelta ydinkeskustan ja Savarin liikekeskustan palvelut ovat lähellä.*

9.6 Elinkeinot ja työpaikat

Ylivieskassa on poikkeuksellisen runsaasti palvelualan työpaikkoja verrattuna verkostokaupungin muihin kaupunkeihin ja seutukunnan muihin kuntiin. Työpaikkajakauma kuvastaa Ylivieskan asemaa verkostokaupungin ja seutukunnan keskuksena. Toisaalta työpaikkaomavaraisuuden perusteella Ylivieska ei ole alueen keskus. Talouden pitkäaikaisissa vaihteluissa palvelualan työpaikat ovat helposti uhattuina. Ylivieskassa on siten edullista pyrkiä monipuolistamaan työpaikkatarjontaa.

Olemassa olevien työpaikkojen turvaaminen on myös tärkeää. Maatalouden työpaikkoja voidaan turvata säilyttämällä mahdollisimman laajoja ja yhtenäisiä peltoalueita viljelykäytössä. Jalostuksen työpaikkoja voidaan turvata kehittämällä liikennejärjestelmää ja osoittamalla hyviä uusia alueita monipuolisesti erilaisille työpaikkatoiminnoille. Palvelujen työpaikkoja voidaan turvata kehittämällä kaupunkikeskustan liikennejärjestelyjä ja viihtyisyyttä.

Työpaikat ja huoltosuhte 2004 (ennakkotieto)								HS=huoltosuhte		
Verkostokaupunki	Alueella työssäkäyvät, %			Alueella asuvat työlliset, %			Työpaikkaomavar., %	Työttöm.-aste, %	HS	
	MM	Jalostus	Palvelut	MM	Jalostus	Palvelut				
Haapajärvi	9,4	33,4	54,3	11,7	28,5	56,7	107,0	11,9	1,65	
Haapavesi	15,6	29,4	51,3	14,1	31,1	51,0	100,3	12,5	1,68	
Kalajoki	17,8	31,1	48,0	16,9	30,9	49,1	97,9	12,0	1,44	
Nivala	17,0	25,3	54,2	15,6	29,8	51,5	90,0	11,5	1,60	
Oulainen	7,3	31,3	59,2	7,7	30,3	59,8	103,9	12,0	1,52	
Pyhäjärvi	16,3	24,3	55,9	14,3	25,7	56,9	95,5	17,9	1,98	
Ylivieska	4,1	19,7	74,4	4,4	25,6	68,3	97,4	11,4	1,40	
Verkostokaup. yht	-	-	-	11,5	28,7	57,0	-	-	-	
Pohjois-Pohjanmaa	5,7	27,6	64,3	5,7	27,2	64,8	99,0	13,2	1,46	
Koko maa	4,0	25,1	69,0	4,0	25,1	69,0	100,0	11,6	1,29	
Oulu	0,5	24,9	73,1	0,4	22,7	75,2	121,2	12,8	1,26	
Raahe	1,1	49,1	47,9	1,3	45,0	51,5	114,9	17,4	1,49	
10-20.000 as. kunnat	6,2	32,2	59,3	5,4	30,6	62,0	86,6	11,7	1,37	

MM = Maa- ja metsätalous

Ylivieskan seutuk.	Alueella työssäkäyvät, %			Alueella asuvat työlliset, %			Työpaikka- omavar., %	Työttöm.- aste, %	HS
	MM	Jalostus	Palvelut	MM	Jalostus	Palvelut			
Alavieska	21,6	29,6	44,1	19,1	28,0	49,1	83,7	12,2	1,68
Kalajoki	17,8	31,1	48,0	16,9	30,9	49,1	97,9	12,0	1,44
Merijärvi	28,6	17,6	49,5	23,3	28,9	44,7	67,9	14,5	1,94
Oulainen	7,3	31,3	59,2	7,7	30,3	59,8	103,9	12,0	1,52
Sievi	14,7	53,1	29,1	16,2	38,6	41,3	126,3	9,3	1,73
Ylivieska	4,1	19,7	74,4	4,4	25,6	68,3	97,4	11,4	1,40
Seutukunta yht	10,9	30,3	56,2	10,9	29,6	56,9	100,5	11,6	1,51
Pohjois-Pohjanmaa	5,7	27,6	64,3	5,7	27,2	64,8	99,0	13,2	1,46
Koko maa	4,0	25,1	69,0	4,0	25,1	69,0	100,0	11,6	1,29

MM = Maa- ja metsätalous
Lähde: Tilastokeskus 2007

Nykyiset työpaikka-alueet on esitetty liitteessä 3.

- *Ylivieskaan tavoitellaan nykyistä monipuolisempaa työpaikkajakaumaa.*
- *Osoitetaan monipuolisesti erilaisia työpaikka-alueita nykyisten toimintojen muutostarpeisiin ja tulevaisuuden tarpeisiin.*
- *Kehitetään kaupunkikeskustaa siten, että saadaan siellä asioivat viipymään pidempään ja käyttämään enemmän palveluita.*

9.7 Palvelut

9.7.1 Julkiset palvelut

Ylivieskassa on kattavat julkiset palvelut. Kunnan koosta johtuen etäisyydet palveluihin ovat myös lyhyet. RAVE-hankkeen yhteydessä tutkituista kaupungin vetovoimatekijöistä yksi oli ammattikorkeakoulu ja muut oppilaitokset. Nykyiset palvelut on esitetty liitteessä 4.

- *Tukeudutaan olemassa oleviin palveluihin.*
- *Varaudutaan ikärakenteen tuomiin muutoksiin palvelurakenteessa.*
- *Varaudutaan oppilaitosten mahdollisiin laajentumistarpeisiin.*

9.7.2 Kaupalliset palvelut

Kaupungin yksi vetovoimatekijöistä on kaupallisten palveluiden tarjonta. Kaupalliset palvelut keskittyvät nykyisin ydinkeskustaan muutaman korttelin alueelle ja Savarin liikekeskustaan, joka on edelleen laajenemassa. Savontien pohjoispuolella on tiivis autokaupan keskittymä. Nykyiset työpaikka-alueet on osoitettu liitteessä 3 ja nykyiset palvelut liitteessä 4.

- *Vahvistetaan Ylivieskan asemaa alueellisena kaupallisena keskuksena.*
- *Vahvistetaan kaupallisen keskustan asemaa yhdyskuntarakenteessa laajentamalla keskustatoimintojen aluetta radan itäpuolelle yhdistämään nykyisin toimivat*

ydinkuskusta ja Savarin liikekeskusta sekä parantamalla sisäisiä liikenneyhteyksiä.

- *Osoitetaan erilaisille kaupallisille toiminnoille yhdyskuntarakenteen kannalta edulliset paikat.*
- *Tuetaan keskustapalvelujen kehittämistä vahvistamalla asutusta myös keskustan läheisyydessä.*

9.8 Liikenne

Yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisesti tulee yleiskaavaa laadittaessa ottaa liikenteen osalta huomioon "mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, ... tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla".

Ylivieskan keskustaajaman merkittävänä etuna liikenteen järjestämisessä energiatehokkaasti on sen pieni ja kompakti koko. Rautatieasemalle on alle kolme kilometriä kaikilta suurimmilta asuinalueilta, mikä mahdollistaa kaikkien kunnan palvelujen saavuttamisen myös kävellen ja pyörällä. Tätä mahdollisuutta on tarkoituksenmukaista hyödyntää ja vahvistaa edelleen.

Liikennejärjestelmän heikkoutena on kevyen liikenteen verkoston heikko jatkuvuus, jota on syytä erityisesti kehittää. Ajoneuvoliikenteen ennustetaan Ylivieskan keskustaajaman ja ympäristön liikennejärjestelyjen yleissuunnittelun mukaan kasvavan edelleen.

Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeisyys liikenteen järjestämisen kannalta on esitetty liitteessä 2, Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet.

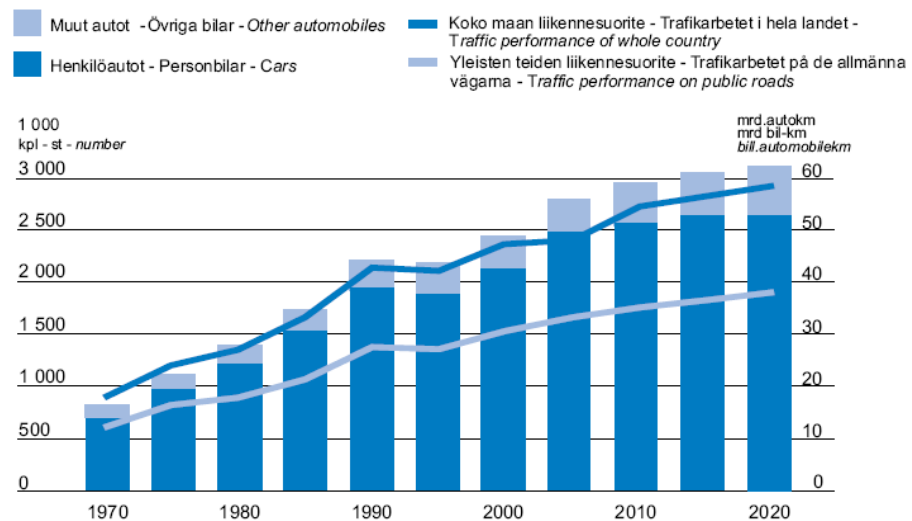
- *Kasvihuonepäästöjen vähentämiseen pyritään kaikilla kaavaratkaisuilla.*
- *Kaavalla edistetään sellaista maankäyttöä, joka ohjaa rakentamista sekä ihmisten liikkumista ja energiankäyttöä ympäristön kannalta kestäväksi.*
- *Suunnitellaan yhdyskuntarakenne vähän liikennettä aiheuttavaksi. Aiheutuvan liikenteen tulee olla mahdollisimman energiatehokasta.*
- *Erityistä huomiota liikennejärjestelmän kehittämisessä kiinnitetään MRL:n mukaisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen.*
- *Kehitetään liikennejärjestelmää ja kevyen liikenteen verkkoa siten, että kevyen liikenteen houkuttavuus kaupungin sisäisessä liikenteessä suhteessa auton käyttöön paranee merkittävästi.*
- *Kehitetään kevyen liikenteen reittien jatkuvuutta ja merkitystä palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi ja ympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden lisäämiseksi.*
- *Tuetaan joukkoliikenteen palveluiden kehittämismahdollisuuksia Oulun Eteläisen kaupunkiverkon kaupunkikeskusten välisessä liikenteessä.*

- *Asemanseudun merkitystä liikenteellisenä ja kaupallisenä solmukohtana tuetaan maankäytöllisin ratkaisuin.*
- *Sijoitetaan uudet palvelut liikennesuoritteiden vähentämisen kannalta edullisesti.*
- *Parannetaan ajoneuvoyhteyksiä radan ali kaupunkirakenteen eheyttämiseksi.*

9.8.1 Ajoneuvoliikenne

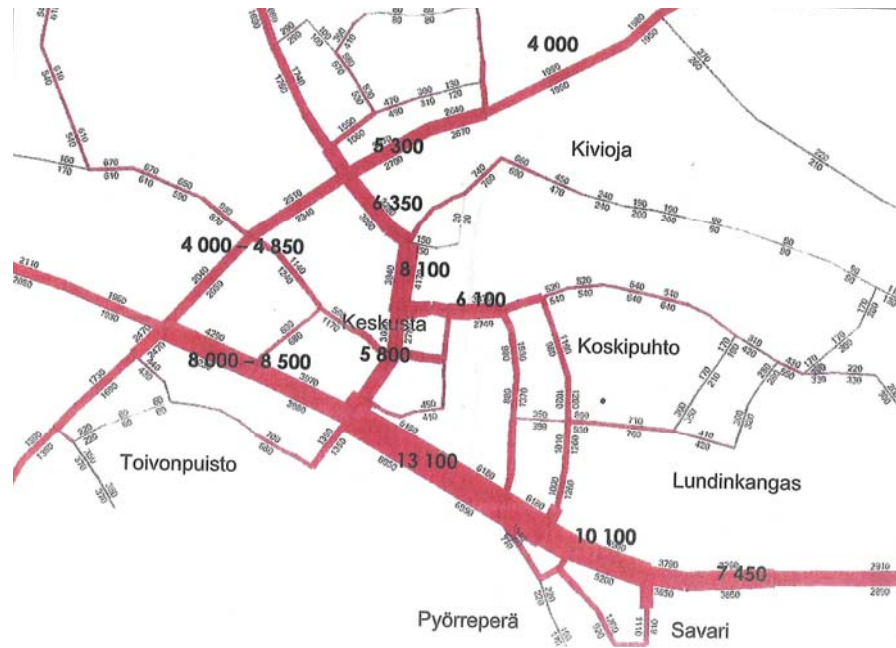
Suomessa liikennesuorite kasvoi 1986-2006 välisenä aikana 61% ja autokanta lisääntyi samana aikana 59%. Liikenteen osalta on siten vaarana, että liikenteen kasvu syö teknisen kehityksen myötä paranevan energiatehokkuuden ja kilometrikohtaisen kasvihuonepäästöjen vähenemisen hyödyn. Tästä syystä moottoriliikenteen vähentämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Energian hinnan nousu tulee vaikuttamaan voimakkaasti matkakuluihin. Niiden kasvu ohjaa liikennesuoritetta vähäenergisempään suuntaan. Näitä ovat joukkoliikenne ja kaikki kevyt liikenne.

Autokanta ja liikennesuorite vuosina 1970-2020 (Tiehallinto)

Vuonna 2006 laaditussa liikennejärjestelyjen yleissuunnitelmassa on ennustettu liikenteen kasvavan edelleen merkittävästi. Suunnitelmassa ei ole otettu huomioon ilmastonmuutosta eikä sen hillintätavoitteita.

Kalibroidun liikennemallin nykyverkon liikennemäärät vuonna 2006 (ajon/vrk)

Vuoden 2006 tavoitetieverkon liikenne-ennuste vuodelle 2020.

9.8.2 Raideliikenne

Raideliikenteellä on ollut ja on jatkossakin suuri merkitys Ylivieskan kaupungin kehitykselle. Maankäytöllisesti on tavoiteltavaa edistää rautatieaseman ympäristön monipuolista hyödyntämistä keskeisenä liikenne- ja palveluympäristönä. Raiteita on edullista hyödyntää myös teollisuuden tavarakuljetuksiin.

Yhdyskuntarakenteen neljä vyöhykettä on esitetty liitteessä 2. Päätie- ja pääkatuverkko sekä rataverkko on esitetty liitteessä 5 ja pyörätieverkon pääväylät liitteessä 6.

9.9 Ympäristö

9.9.1 Kaupunkikuva

Ylivieskan kaupunkikuva on varsin hajanainen. Hajanaisuus johtuu erityisesti autoliikenteen dominoivasta asemasta ympäristön rakentumisessa. Hajanaisuus mahdollistaa toisaalta yhdyskuntarakenteen eheyttämisen erittäin talou-

dellisesti. Jatkossa on edullista rakentaa kaupunkikuvaa eheämmäksi ja enemmän kävelijän mittakaavaiseksi. Tiivis katutila edistää kaupunkiympäristön viihtyisyyttä. Kaupunkikuvasta on laadittu erillinen selvitys tämän kaavatyön yhteydessä.

- *Edistetään kaupunkikuvan eheytymistä.*
- *Edistetään kaupunkikeskustan viihtyisyyttä ohjaamalla kävelymittakaavaisen ympäristön suunnittelua.*
- *Ohjataan tarkempaa suunnittelua tiiviin ja viihtyisän katutilan muodostamiseksi.*
- *Uusien ja käyttötarkoitukseltaan muuttuvien alueiden kaupunkikuvalliseen laatuun kiinnitetään erityistä huomiota.*

9.9.2 Rakennetun ympäristön arvot

Alueelle on laadittu Ylivieskan keskustan osayleiskaavaan liittyvä selvitys arvokkaista alueista, sen mukaan Ylivieskassa on seuraavat arvokkaat alueet:

- Kirkko-Rahkoranta
- Kauppakatu-Juurikoski
- Rautatieaseman alue

Alueella on selvitysten mukaan seuraavat arvokkaat rakennetun ympäristön kohteet. Suluissa olevat kirjaimet A, B ja C viittaavat toimenpidesuosituksiin. Merkintä vk viittaa kohteen valtakunnalliseen merkittävyyteen. Luettelointiperusteita ovat rakennushistoriallinen (R), historiallinen (H) ja maisemallinen (M).

- Ylivieskan kirkko (A/vk) (RHM)
- Helaalan mylly (A/vk) (RHM), suojeltu valtioneuvoston päätöksellä 1992.
- Savisilta (A/vk) (HR)
- Mäki, Savitie 1 (C) (RM)
- Rautatieaseman alue (C/vk) (RM). Kohteeseen kuuluvat rautatieasema, asuinrakennukset, vesitorni ja veturitalli
- Jaakola, Koskipuhdontie (C ja B) (RHM)
- Väskylä, Väskyläntie 1 (A) (RM)
- Hamarin mylly ja talo, Koskipuhto (C ja B) (HR)
- Radioasema, Radioasemantie (C) (RM)
- Katajan koulu, Katajantie (C) (R)
- Puuhkalan talomuseo, Museotie (A) (HM)
- Savelan nuorisoseurantalo (C) (RM)
- Luola, Savela (C) (R)
- Soukan puhto (C) (RM)

Rakennetun ympäristön arvot on esitetty liitteessä 7.

- *Turvataan kulttuurihistoriallisesti merkittävien arvojen säilyminen ja niiden asema kaupunkikuvassa ja maisemassa.*
- *Arvokkaita rakennettuja alueita kehitetään niille ominaisia arvoja vahvistaen ja hyödyntäen.*

- *Hyödynnetään rakennetun ympäristön arvoja osana virkistävää kaupunkikeskustaa.*

9.9.3 Maisema-arvot

Kalajokilaakso on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeä alue. Aluetta koskevat VAT:t, joiden mukaan alueidenkäytön suunnittelussa tulee turvata alueen arvojen säilyminen. Juurikoskeen liittyy maisemallisia arvoja erityisesti kirkon, Pappisaaren ja Helaalan myllyn ympäristössä. Laajoilla yhtenäisillä peltoalueilla on myös muilla kuin valtakunnallisesti arvokkailla alueilla erityisiä paikallisia arvoja. Maisema-arvot on esitetty liitteessä 8.

- *Turvataan Kalajokilaakson valtakunnallisesti tärkeän arvokkaan kulttuuri- ja viljelymaiseman arvojen säilyminen ja kehitetään sitä sen ominaispiirteitä vahvistuen.*
- *Edistetään Kalajoen maisemallisten arvojen säilymistä osana kaupunkikuvaa.*
- *Hyödynnetään maisema-arvoja osana virkistykseen ja ulkoiluun.*
- *Edistetään yhtenäisten peltoalueiden säilymistä viljelykäytössä.*

9.9.4 Luonnonympäristön arvot

Kalajoki on Hamarinkosken alapuolisilta osiltaan suojeltu koskiensuojelulailla. Suunnittelualueella on selvitysten mukaan lisäksi seuraavat erityisen arvokkaat luonnonympäristön kohteet:

- Kurjenkurun korpi ja kallio
- Laitakallion-Kauniston korpikurut ja vanha metsä
- Paratiisikallio

Luonnonympäristön arvot on esitetty liitteessä 8.

- *Turvataan alueen luonnonarvojen säilyminen.*
- *Hyödynnetään luontoarvoja osana virkistykseen ja ulkoiluun.*
- *Edistetään luonnon monimuotoisuutta ja monikäyttöä.*

9.9.5 Muinaismuistot

Alueen muinaismuistot on inventoitu XXXX. Museovirasto päättää muinaismuistojen luokittelusta ja kaavallisen suojelun tarpeista. Muinaismuistot on suojeltu muinaismuistolailla. Muinaismuistot on esitetty liitteessä 8.

- *Edistetään kiinteiden muinaismuistojen säilymistä maankäytöllisin ratkaisuin ja kaavamerkinnöin.*

9.10 Virkistys

Ylivieskan läpi kulkee Kalajoki. Joen hyödyntämistä kaikkien kaupunkilaisten virkistyskäyttöön on tavoiteltavaa jatkaa edelleen. Yhteydet joelle ja ympäröi-

vään luontoon ja maisemaan, erityisesti niiden arvokkaisiin kohteisiin ovat tärkeitä kaikkien kaupunkilaisten viihtyvyyden tukemiseksi. Nykyiset ulkoilureitit ja –alueet on esitetty liitteessä 9.

- *Osayleiskaava-alueelle suunnitellaan kattava, jatkuva viherverkosto keskeisten taajama-alueiden välille.*
- *Edistetään Kalajoen ja sen rantojen hyödyntämistä virkistykseen.*
- *Osoitetaan riittävät, turvalliset ja toimivat reitistöt ja alueet talvi- ja kesäliikunnalle.*

9.11 Tekninen huolto

Jätehuolto on keskitetty laajalta alueelta Ylivieskan jätteenkäsittelyalueelle. Ylivieskaan on keskitetty Siika-, Pyhä, Kala- ja Lestijokilaaksojen kuntien jätteenkäsittely ja toimintaa hoitaa jokilaaksojen kuntien omistama alueellinen jätehuolto-yhtiö Jokilaaksojen Jäte Oy. Vesijohtoverkosto ja jätevesiverkosto ovat seudullisia. Hamarinkoskessa on pieni vesivoimala.

Kaukolämpöverkko on varsin hajanainen ja useilla alueilla siihen on liittynyt vain pieni osa alueen kiinteistöistä. Paras kattavuus on Koskipuhdossa ja Keskustassa. Kaukolämpöä ei ole lainkaan tai lähes ollenkaan Männistössä, Toivonpuistossa, Pyörreperällä ja Niemenrannassa. Lämmöntuotantoon käytetään puupellettiä. MRL:iin valmisteltavan muutoksen perusteella olisi asema-kaavoituksen yhteydessä mahdollista velvoittaa liittymisen kaukolämpöverkoon.

Nykyiset vesihuoltoverkostot ja jätehuolto on esitetty liitteessä 10 ja nykyiset sähkö- ja lämpöverkostot liitteessä 11. Kierrätyspisteet ja jätteenkäsittely-alue on esitetty liitteessä 10.

- *Uudet asuinalueet liitetään oleviin teknisen huollon verkostoihin.*
- *Edistetään olevien teknisten verkostojen, erityisesti kaukolämpöverkon tehokkaampaa hyödyntämistä.*

9.12 Ympäristön häiriötekijät

9.12.1 Tulvauhka

Kalajoki ja sen suuret sivuojat saattavat ajoittain tulvia, mikä tulee ottaa huomioon niiden läheisyyteen rakennettaessa. Tulvasuojeluun on syytä kiinnittää erityistä huomiota kaavaa laadittaessa. Tulvavedenkorkeudet on esitetty liitekartalla 12.

- *Ohjataan uudisrakentaminen tulvauhanalaisten alueiden ulkopuolelle.*
- *Edistetään tulvasuojelua maankäyttömerkinnöin ja kaavamääräyksin.*

9.12.2 Melu ja värinä

Maantie- ja rautatieliikenne aiheuttavat melua ympäristöönsä. Rautatieliikenne aiheuttaa myös värinäongelmia tietyillä alueilla. Melu- ja värinäalueet on esitetty liitekartalla 12.

- *Suunnitellaan maankäyttö siten, että melu- ja tä-
rinähaitat vähenevät.*

9.12.3 Haju

Suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitseva jätevedenpuhdistamo sekä alueella sijaitseva jätteenkäsittelyalue saattavat aiheuttaa ympäristöön elinympäristön viihtyisyyttä heikentävää hajua. Hajua aiheuttavat kohteet on esitetty liitekartalla 12.

- *Suunnitellaan maankäyttö siten, että hajut eivät mer-
kittävästi heikennä elinympäristön laatua.*

9.12.4 Maa-ainesten ottoalueet

Savontien eteläpuolella on käytössä oleva laaja maa-ainesten ottoalue. Alueella on myös muuta toimintaa. Maa-ainestenottoalueet on esitetty liitekartalla 12.

- *Turvataan maa-ainesten otto alueella maakuntakaavan mukaisesti.*

9.12.5 Pilaantunut maaperä

Suunnittelualueella on kaksi aluetta, joilla on todettu maaperän pilaantuneen. Näitä ovat jätteenkäsittelyalue ja Tiehallinnon tukikohta Hollihaassa. Suunnittelualueella on lisäksi useita paikkoja, joissa on maaperän pilaantumisen kannalta riskitoimintoja. Näitä ovat lähinnä polttoaineen jakelupaikat ja erilaisia kemikaaleja käsittelevät teollisuuslaitokset. Maaperän saastuneet alueet on esitetty liitekartalla 12.

- *Edistetään pilaantuneiden maiden kunnostusta ja epäil-
tyjen alueiden tutkimista kaavamerkinnoin.*

9.12.6 Kaupunkikuvan kehittämistarve

Kaupunkikeskustan viihtyvyyden ja elävyyden kehittämiseksi tarvitaan erityisiä toimia. Samoin keskustan laajentamistavoitteet radan itäpuolelle sekä alueen nykyisen toiminnan muuttaminen liike-, työpaikka- ja asuinkäyttöön edellyttää sekin erityistä panostamista kaupunkikuvaan ja ympäristön laatuun. Kaupunkikuvan kehittämisen kannalta erityiset alueet on esitetty liitekartalla 12. Kaupunkikuvan parantamistavoitteita on esitelty kohdassa 9.8.1.

LIITTEET

- 0 Yleiskaavan lähtöaineisto
- 1 Maanomistus ja rakentamattomat asunnot
- 2 Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet
- 3 Nykyiset palvelu- ja työpaikka-alueet
- 4 Nykyiset palvelut
- 5 Päätiät, pääkadut ja rataverkko
- 6 Pyörätieverkon pääväylät
- 7 Rakennetun ympäristön arvot
- 8 Maisema- ja luonnonympäristön arvot, muinaismuistot
- 9 Ulkoilu ja virkistys
- 10 Vesihuoltoverkostot, jätehuolto
- 11 Sähkö- ja kaukolämpöverkot
- 12 Ympäristön häiriötekijät ja rajoitukset

FCG Planeko Oy
Oulu
työnumero 0164-C8812

Hyväksynyt:

Juhani Niva
toimistopäällikkö, DI

Tarkastanut:

Esko Puijola
arkkitehti SAFA

Laatinut:

Mika Uolamo
arkkitehti SAFA, projektipäällikkö

Kaavat

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava 2030. YM 2005.

Ylivieskan keskustan osayleiskaava 2015. Oikeusvaikutukseton, kv 2000.

Ylivieska, Niemelänkylän osayleiskaava.

Oikeusvaikutteisen kaavan kaavaluonnos.

Strategiat ja muut tavoitteet

EU:n päätökset kasvihuonekaasujen vähentämisestä.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. VN 30.11.2000.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistuksen ympäristöarviointi. Ympäristöselostus. Diskurssi Oy. YM. 19.12.2007.

Kansallinen ilmastostrategia, Lähiajan energia- ja ilmastopolitiikan linjauksia – kansallinen strategia Kioton pöytäkirjan toimeenpanemiseksi. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle 24. päivänä marraskuuta 2005.

Ilmastonmuutoksen kansallinen sopeutumisstrategia. MMM:n julkaisuja 1/2005.

Ylivieskan taloussuunnitelma 2008-2011.

Selvitykset

IPCC:n raportit.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet 3.

Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto A:117, 1993.

Ylivieskan keskustan osayleiskaava, Arvokkaat alueet I, 2007.

Ylivieskan keskustan osayleiskaava, Kaupunkikuvaselvitys, 2007.

Jätekeskuksen ympäristövaikutusten arviointi, 2004.

Luontoselvityksiä eri hankkeisiin liittyen, eri vuosilta.

Rakennusinventointeja ja rakennusselvityksiä eri suunnitelmiin ja hankkeisiin liittyen, eri vuosilta.

Kaupallisia ympäristövaikutusten arviointeja eri kaupallisiin hankkeisiin liittyen, eri vuosilta.

Rautatieliikenteen meluselvitykset.

Ylivieskan kulttuurimaisema-alueen ja kaupungin lähiympäristön luontoselvitys, Linnusto-, kasvillisuus- ja luontotyypit. 2007.

Ylivieskan ympäristöselvitys, 1993.

Muut suunnitelmat

Ylivieskan keskustaaajaman ja ympäristön liikennejärjestelyjen yleissuunnittelu, Auto- ja kevyen liikenteen verkon yleissuunnittelu, 2006.

Seinäjoki-Oulu-radan palvelutason parantaminen, yleissuunnitelma, 2006.

Ylivieskan matkakeskus, yleissuunnitelma, 2004.

Hankesuunnitelmia eri hankkeisiin liittyen, eri vuosilta mm. Ylivieskan ratapihan alikulkusilta, 2007.

Omin jaloin – elävä raitti kohtaamispaikkana, Yleissuunnittelun kohteina mm. Ylivieskan ydinkeskusta, 2004.

Katuja ja aukioita, Ylivieskan ydinkeskustan kehittämissuunnitelma, 2007.

Tutkimushankkeet

Ylivieskan seutukunnan rakenteelliset vetovoimatekijät. RAVE-hanke. 2002-2005.

Ylivieskan seutukunta 2005.

- Asuin- ja elinympäristön kehittämissuunnitelmia asukkaiden näkökulmasta Ylivieskassa.

Yhdyskuntarakenteen vyöhykejaon käyttö eheyttämisessä ja ilmastonmuutoksen hillitsemisessä, tutkimushanke, SYKE, 2007.

Tilastot

Kuntaliiton verkkopalvelu www.kunnat.net

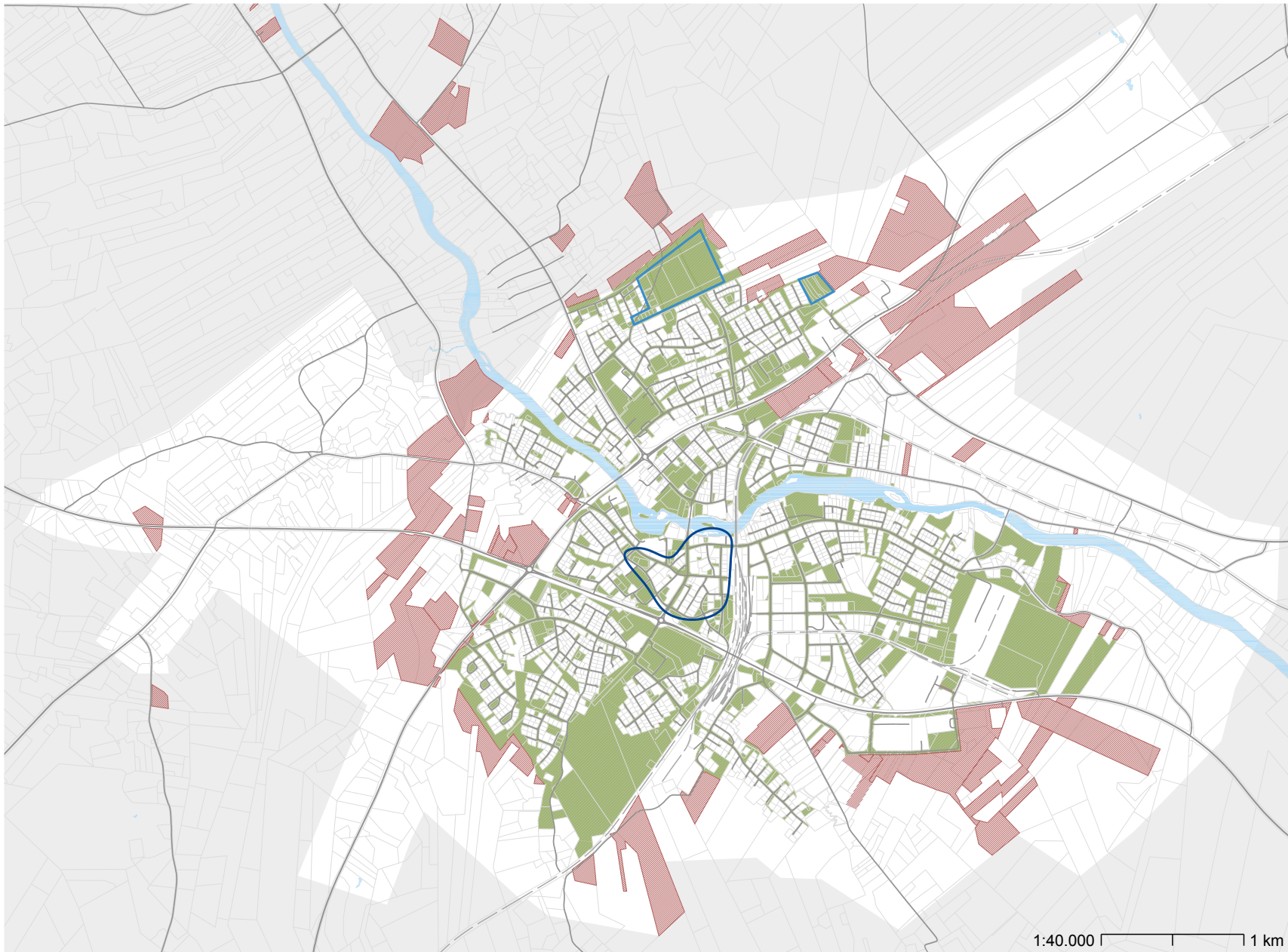
Tietilasto 2006. Tilastoja 1/2007. Tiehallinto.

Tilastokeskuksen verkkopalvelu www.tilastokeskus.fi

VTT:n nettisivut www.vtt.fi

Valtion ympäristöhallinnon verkkopalvelu www.ymparisto.fi

Ylivieskan kaupungin verkkopalvelu www.ylivieska.fi

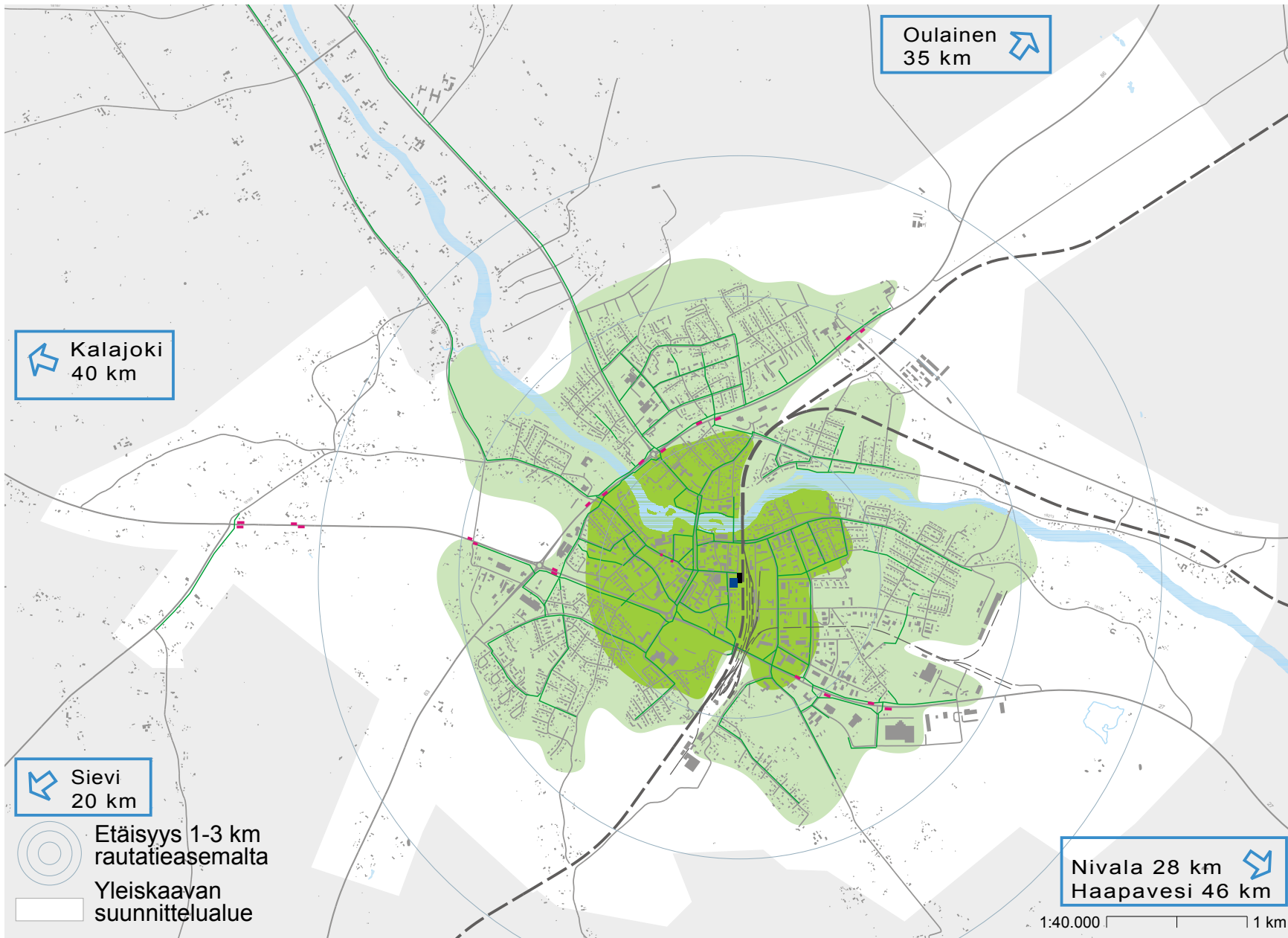
- MAANOMISTAJAT**
Kaupungin maat
- Asemakaava alueella
 - Asemakaava alueen ulkopuolella
 - Muut maanomistajat
- RAKENTAMATTOMAT ASUNNOT**
- Isoimmat AO-alueet
Kartalla
Isoimmat alueet n 120.
Yksittäisiä keskustan ask-alueella n 20 ja Raudaskylän ask-alueella n 35.
Yhteensä 175 tonttia
= n 700 asukasta
 - Rakentamattomia kerrostaloasuntoja
Keskustassa tai sen lähiympäristössä noin 550 asuntoa
= n 880 asukasta
 - Keskustan osayleiskaavan suunnittelualue

YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Tavoitteet LIITE 1 Maanomistus

YLIVIESKAN KAUPUNKI

FCG PLANEKO OY
7.5.2008

**YHDYSKUNTA-
RAKENTEEN
VYÖHYKKEET**

- Kävelykeskusta-
ydinkeskusta
<1km etäisyys
keskipisteestä
- Pyöräily-
suosiollinen alue
1-2½km etäisyys
keskipisteestä
- Joukkoliikenne-
vyöhykkeet
naapurikunnat
<250m pysäkeiltä
- Autoriippuvainen
vyöhyke

LIIKENNEVERKKO

- Rautatie
- Tiet ja kadut
- Kevyen liikenteen
tärkeimmät väylät
- Rautatieasema
- Linja-autoasema
- Linja-autopysäkki

Kalajoki
40 km

Oulainen
35 km

Sievi
20 km

Etäisyys 1-3 km
rautatieasemalta
Yleiskaavan
suunnittelualue

Nivala 28 km
Haapavesi 46 km

1:40.000 1 km

YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

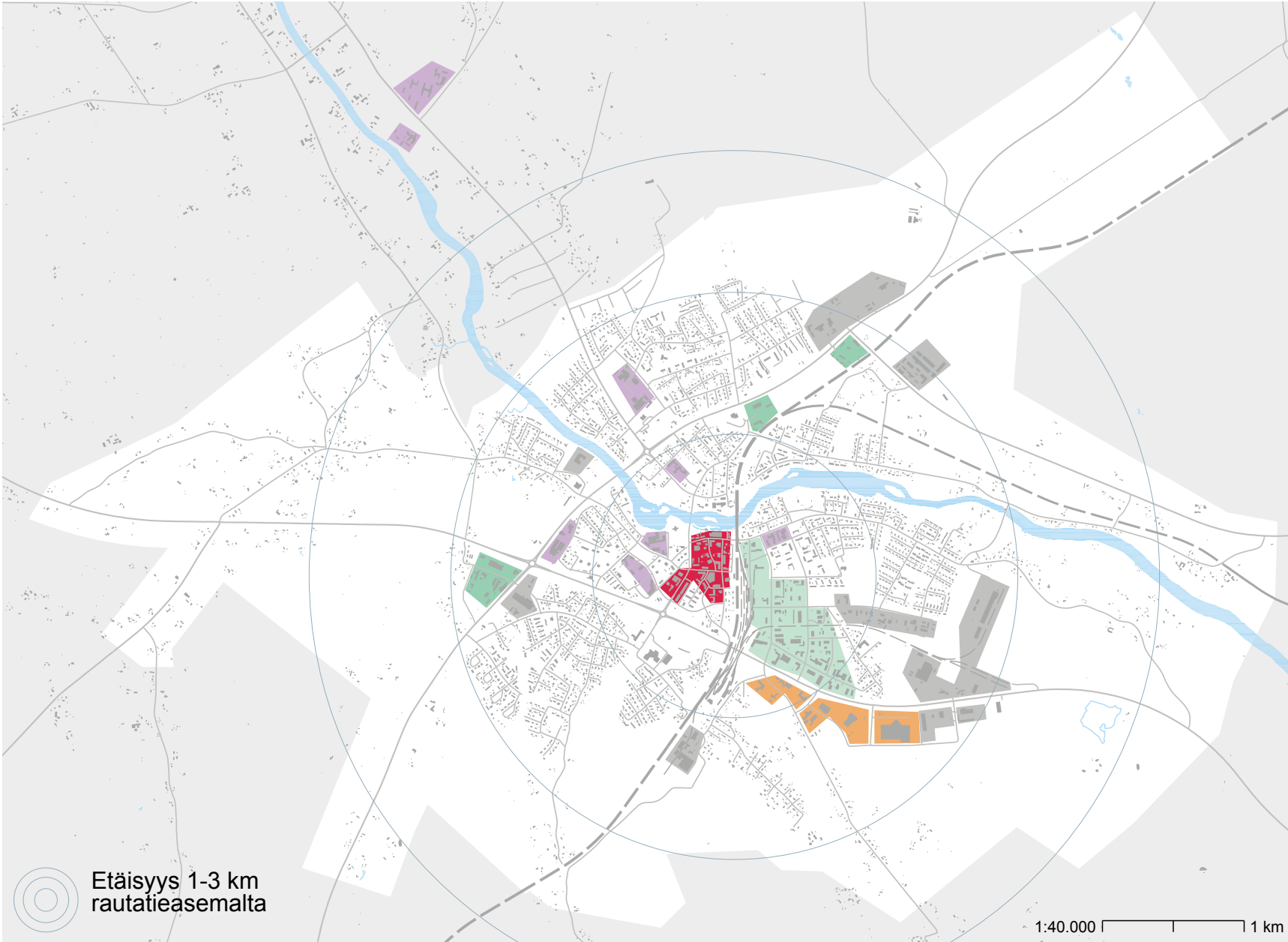
Tavoitteet

LIITE 2 Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet

YLIVIESKAN KAUPUNKI

FCG PLANEKO OY
7.5.2008

LIITE 2
 Yhdyskuntarakenteen
 vyöhykkeet

- Keskustapalvelut
- Palvelutyöpaikat
- Kaupan työpaikat
- Teollisuustyöpaikat
- Toiminnoiltaan sekoittunut työpaikka-alue
- Toiminnoiltaan sekoittunut työpaikka-alue, jolla muutostarvetta

Etäisyys 1-3 km
rautatieasemalta

1:40.000 | 1 km

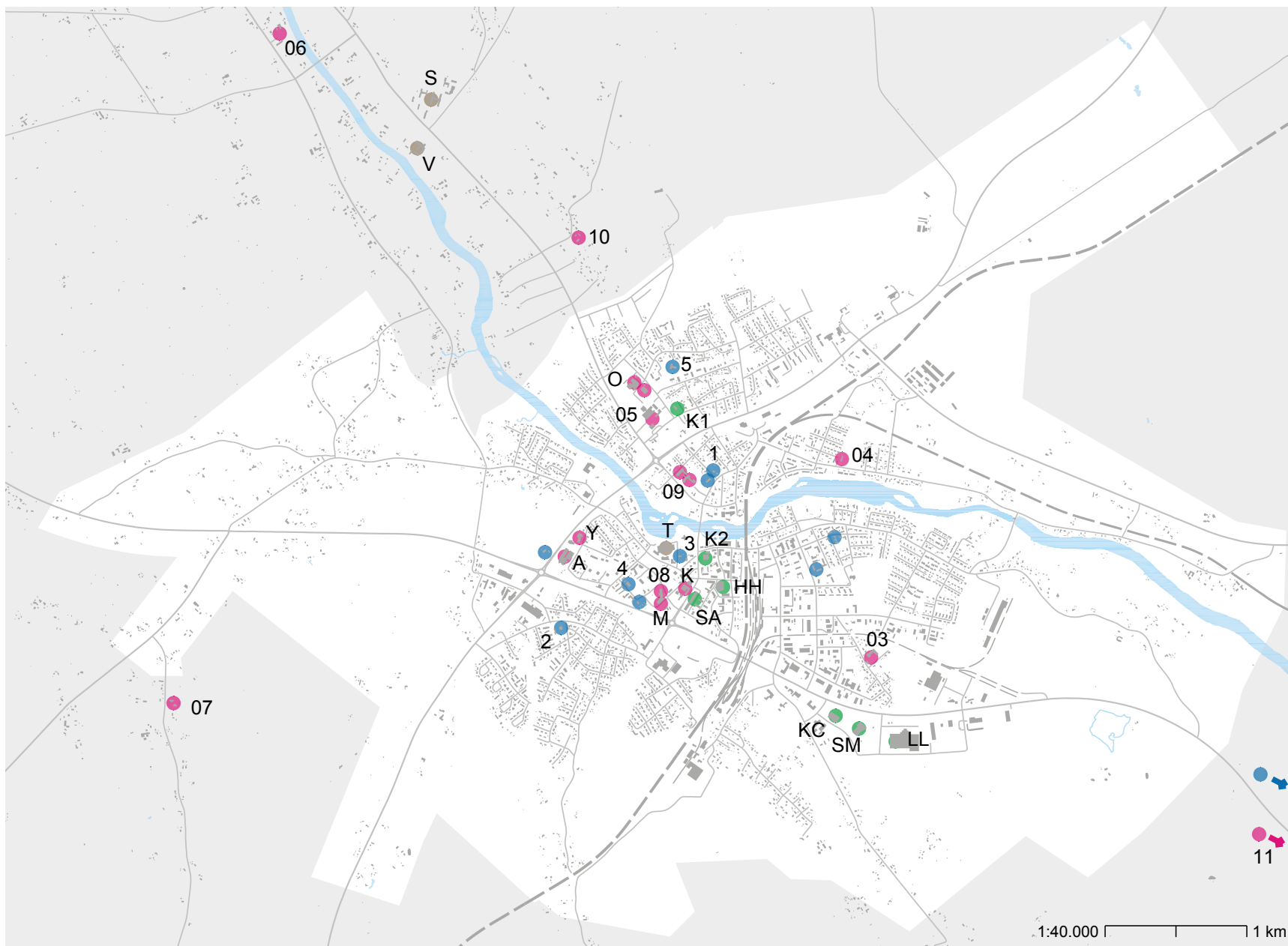
YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Tavoitteet LIITE 3 Nykyiset palvelu- ja työpaikka-alueet

YLIVIESKAN KAUPUNKI

FCG SUUNNITTELUKESKUS OY
7.2.2008

LIITE 3
 Nykyiset palvelu- ja
 työpaikka-alueet

● Peruskoulu (luokat)

- 03 Kataja (0-10)
- 04 Kivioja (0-6)
- 05 Jokiranta (7-9)
- 06 Niemelä (0-6)
- 07 Ojakylä (1-6)
- 08 Päivärinta (0-6)
- 09 Rahkola (1-9)
- 10 Ranta (1-6)
- 11 Raudaskoski (0-6)
- 13 Vähäkangas (1-6)

● Muu koulutus

- L Ylivieskan lukio
- M Ylivieskan seudun musiikkiopisto
- A Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Ylivieskan yksikkö
- O Ylivieskan ammattiopisto, YSO
- Y Oulun yliopisto, Oulun Eteläisen Instituutti
- K Kansalaisopisto

● Päiväkoti

- 1 Hakalahti
- 2 Huvikumpu
- 3 Kirkkopiisto
- 4 Toivola
- 5 Simonpuisto

● Terveyspalvelut

- S Sairaala
- T Terveyskeskus
- V Vanhainkoti

● Päivittäistavarakauppa

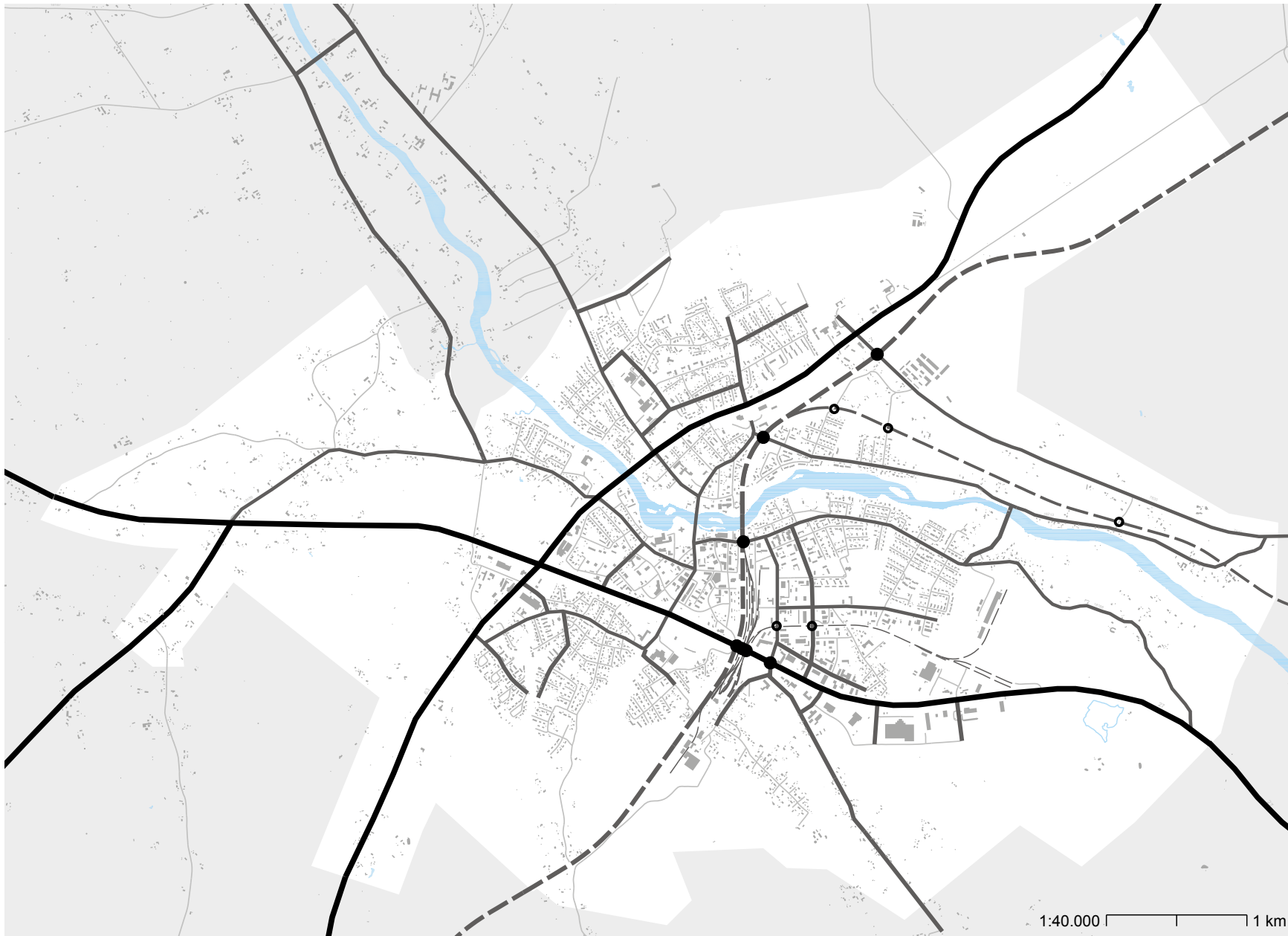
- HH Halpa-Halli
- SA Sale
- K1 K-market Kauppakaisa
- K2 K-market Mustikka
- KC K-Citymarket
- LL Lidl
- SM S-market

YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Tavoitteet LIITE 4 Nykyiset palvelut

YLIVIESKAN KAUPUNKI

FCG PLANEKO OY
7.5.2008

KADUT JA TIET

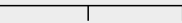
- Valtatie 27 ja kantatie 86
- Kokoojaku tai päätie

RAUTATIET

- Nopean juna-liikenteen rata
- Päärata
- Muu rata

RISTEYSJÄRJESTELYT

- Eritasoristeys
- Tasoristeys

1:40.000 1 km

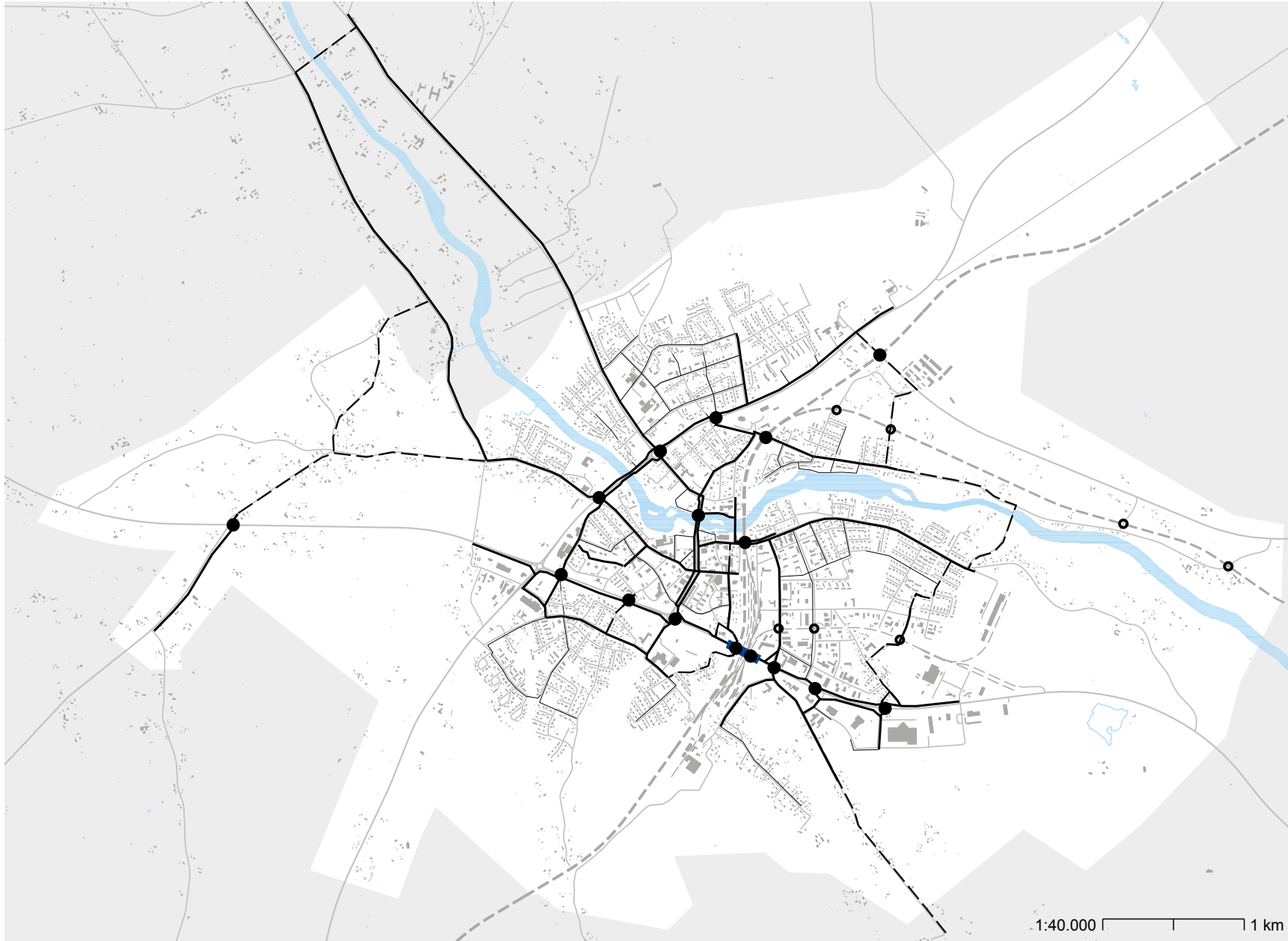
YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Tavoitteet LIITE 5 Päätiet, pääkadut ja rataverkko

YLIVIESKAN KAUPUNKI

FCG PLANEKO OY
7.5.2008

LIITE 5
Päätiet, pääkadut
ja rataverkko

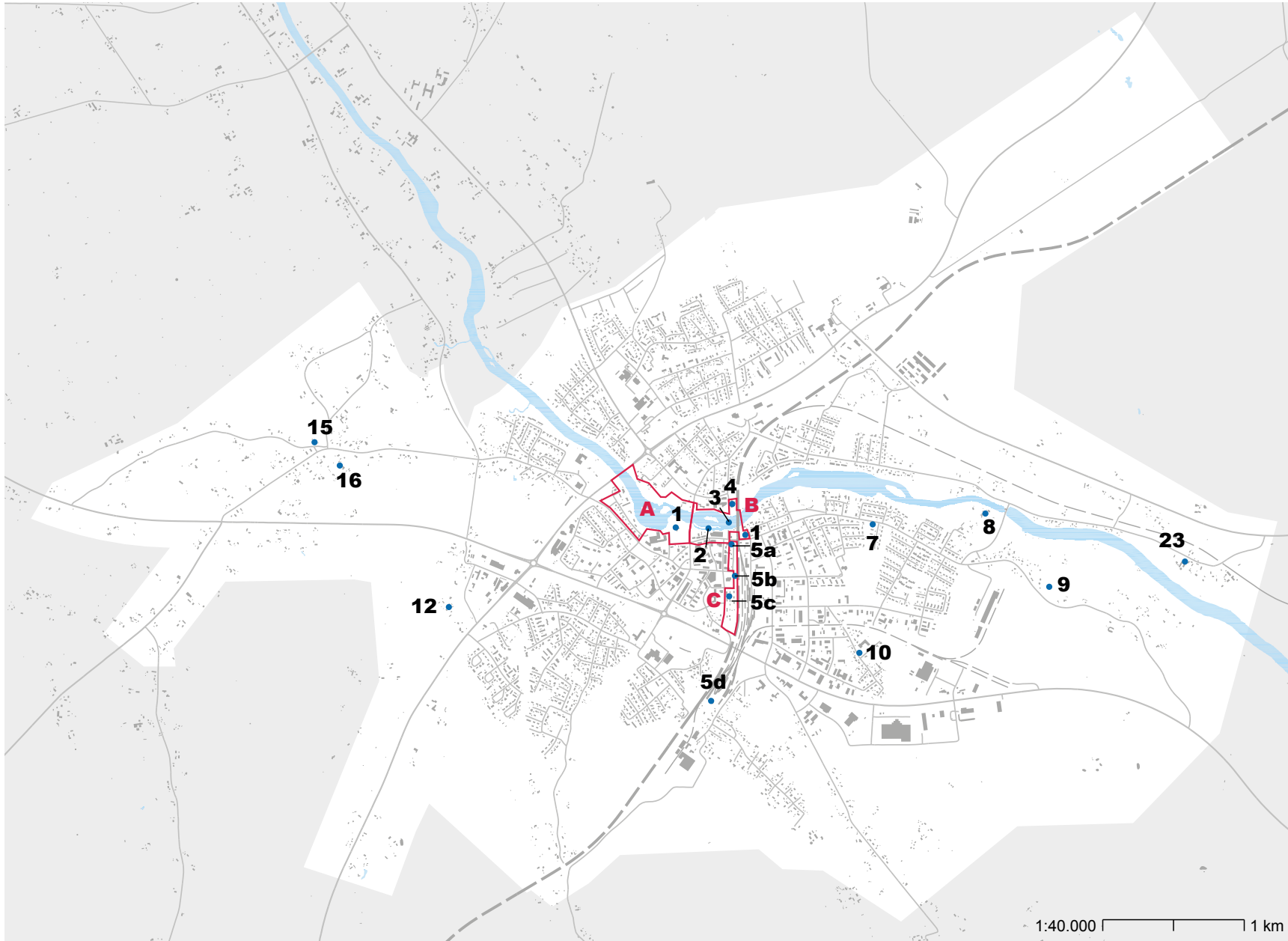

YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Tavoitteet LIITE 6 Pyörätieverkon pääväylät

YLIVIESKAN KAUPUNKI

FCG PLANEKO OY
7.5.2008

Arvokas alue

- A Kirkko-Rahkoranta
- B Kauppakatu-Juurikoski
- C Rautatieaseman alue

Arvokas rakennus

- 1 Ylivieskan kirkko ja Pappisaari
- 2 Helaalan mylly
- 3 Savisilta
- 4 Mäki
- 5 Rautatieaseman alue
- 5a Vahtitupa
- 5b Asemarakennus
- 5c Asuinrakennukset ja vesitorni
- 5d Veturitalli
- 6 Jaakola
- 7 Väskylä
- 8 Hamarin mylly ja talo
- 9 Radioasema
- 10 Katajan koulu
- 12 Puuhkalan talomuseo
- 15 Savelan nuorisoseurantalo
- 16 Luola
- 23 Soukan puhto

1:40.000 | 1 km

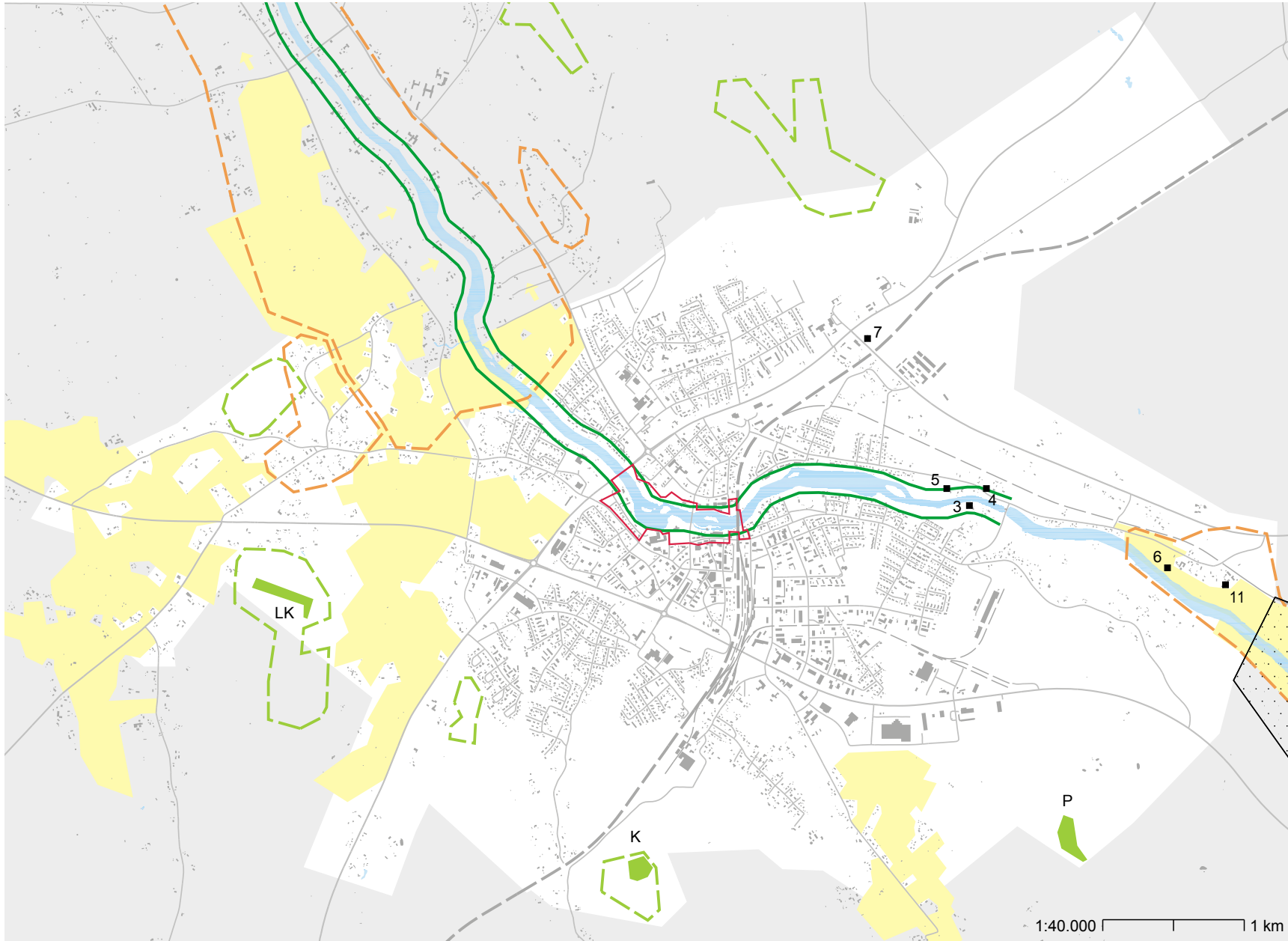
YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Tavoitteet LIITE 7 Rakennetun ympäristön arvot

YLIVIESKAN KAUPUNKI

FCG SUUNNITTELUKESKUS OY
4.2.2008

LIITE 7
 Rakennetun ympäristön
 arvot

- MAISEMA**
- Valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue
 - Kaupunkikuvaltaan arvokas joki-maisema-alue
 - Laaja peltoaukea ja sen jatkuminen
 - Merkittävä luonnonmaisema-alue
 - Merkittävä kulttuuri-maisema-alue

- LUONNONYMPÄRISTÖ**
- Koskiensuojelulla suojeltu jokiosuus
 - Arvokas biotooppi
- K Kurjenkurun korpi ja kallio
 LK Laitakallion-Kauniston korpikurut & vanha metsä
 P Paratiisikallio

- MUINAISMUISTOT**
- 3 KOSKELA
Kivikautinen asuinpaikka
 - 4 YLIHANNULA
kivikautinen asuinpaikka
 - 5 HANNULA
kivikautinen asuinpaikka
 - 6 SOUKKA
kivikautinen asuinpaikka
 - 7 HINTSALA (ESKOLA)
kivikautinen asuinpaikka?
 - 11 KAUNISTO
kivikautinen asuinpaikka

1:40.000 1 km

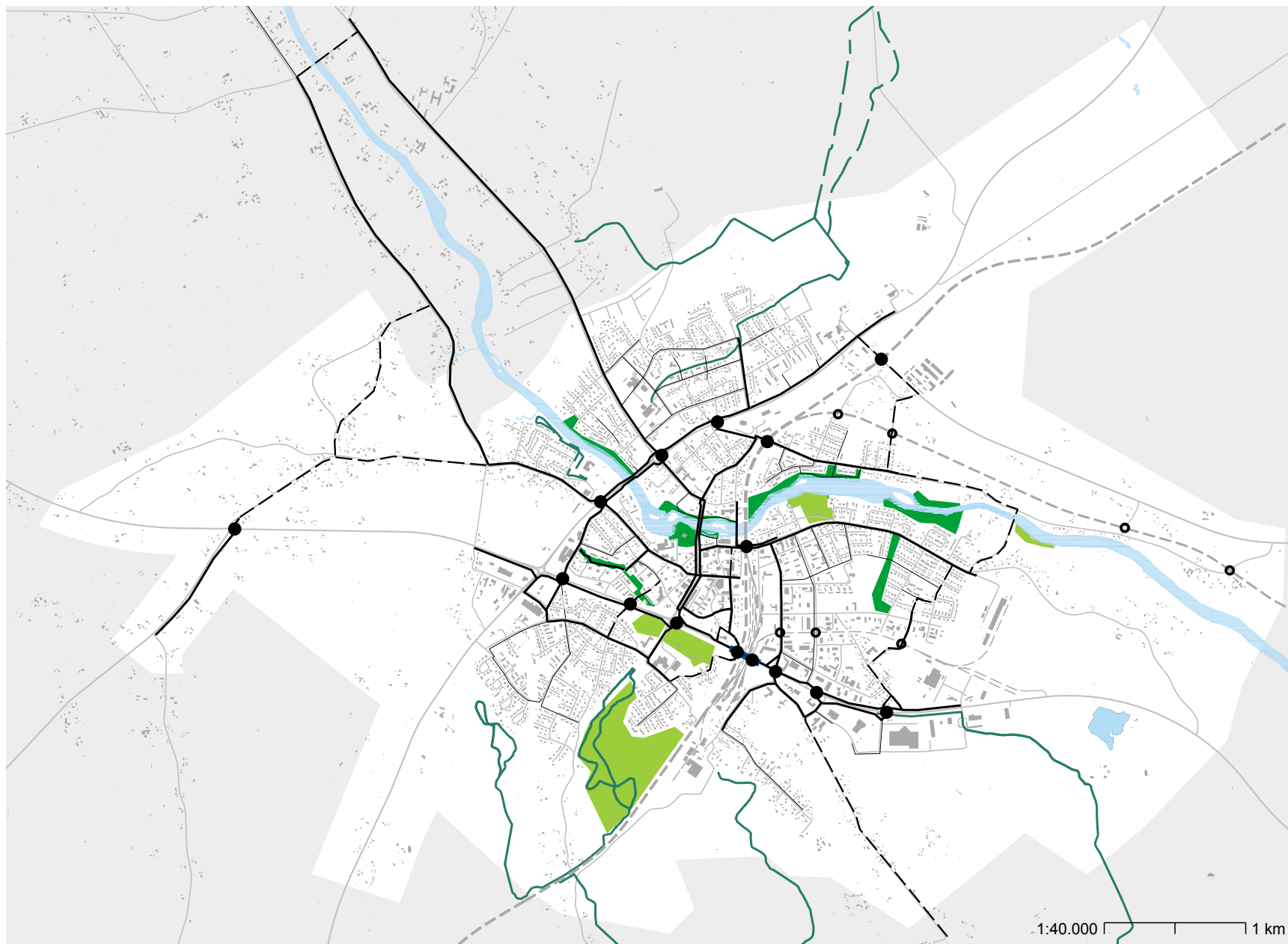
YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Tavoitteet LIITE 8 Maisema, luonnonympäristö ja muinaismuistot

YLIVIESKAN KAUPUNKI

FCG PLANEKO OY
7.5.2008

LIITE 8
 Maisema,
 luonnonympäristö
 ja muinaismuistot

ALUEET

- Tärkeä ulkoilualue
- Muu tärkeä virkistysalue
- Joki

REITIT

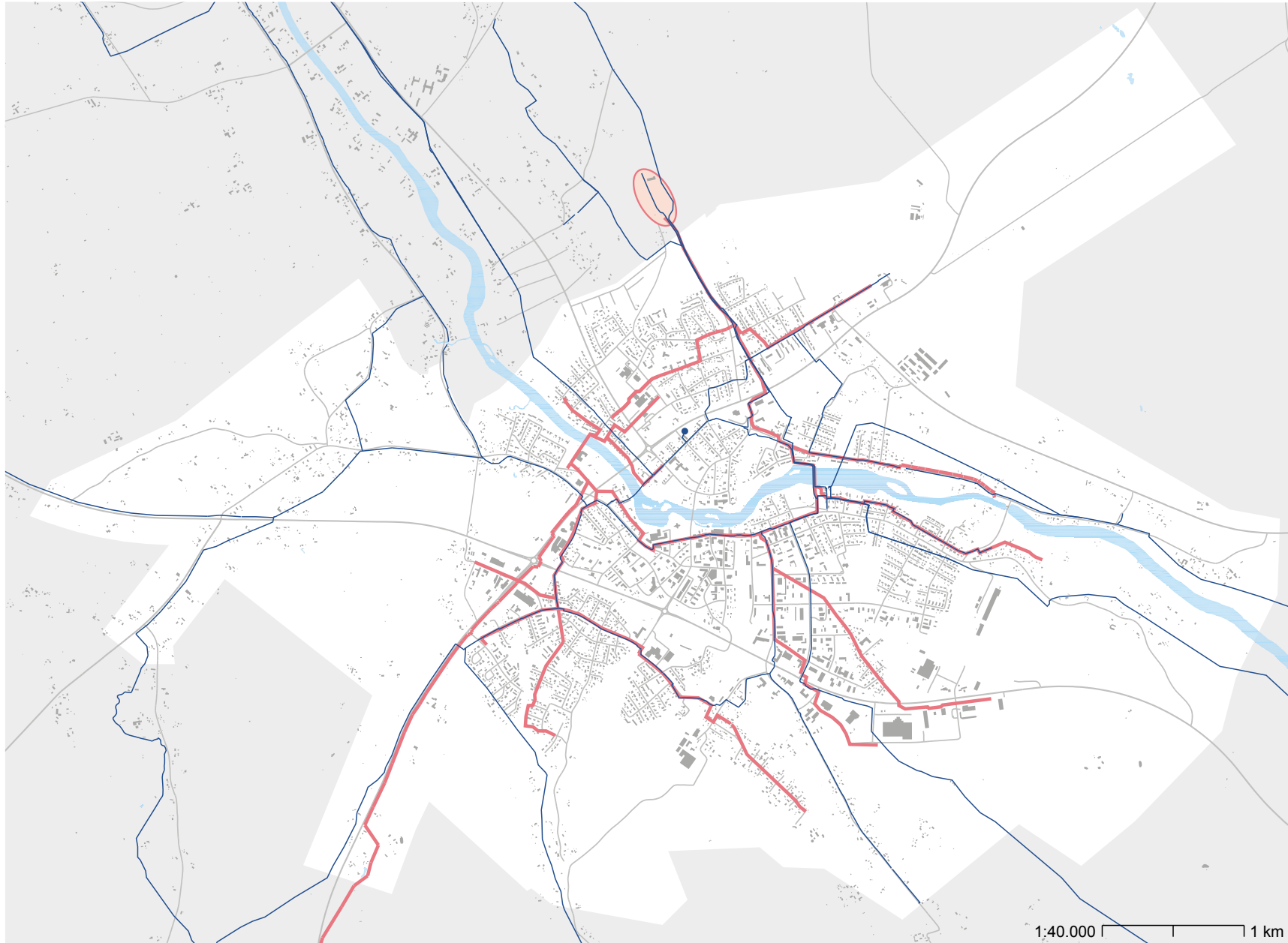
- Pääpyörätie
- Kevyen liikenteen pääväylä kadulla tai tiellä
- Tärkeä alueen sisäinen kevyen liikenteen väylä
- Tärkeä ulkoilureitti latu ja pururata / kuntopolku
- Tärkeä ulkoilureitti vain latu
- Maasilta
- Kevyen liikenteen aikukulku
- Tasoristeys

YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Tavoitteet LIITE 9 Ulkoilu ja virkistys

YLIVIESKAN KAUPUNKI

FCG PLANEKO OY
7.5.2008

VESIJOHTOVERKKO

- Päävesijohto
- Vesitorni

VIEMÄRIVERKKO

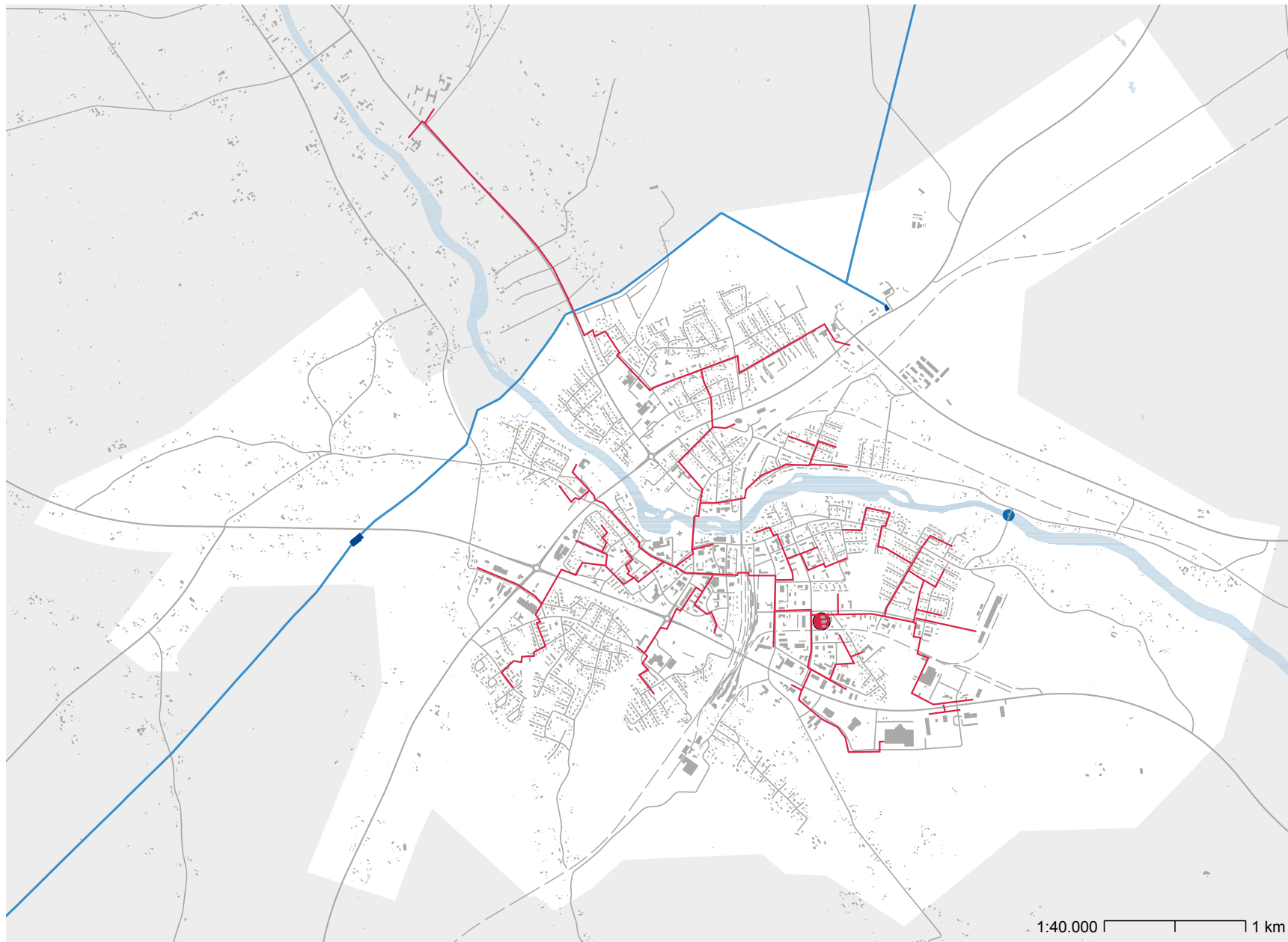
- Pääviemäri
- Jätevedenpuhdistamo

YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Tavoitteet LIITE 10 Vesihuoltoverkostot

YLIVIESKAN KAUPUNKI

FCG PLANEKO OY
7.5.2008

SÄHKÖVERKKO

- 110 kV sähkölinja
- Sähköasema
- Hamarinkosken voimala

KAUKOLÄMPÖVERKKO

- Kaukolämpöverkon pöölinjat
- Lämpövoimala

1:40.000 | 1 km

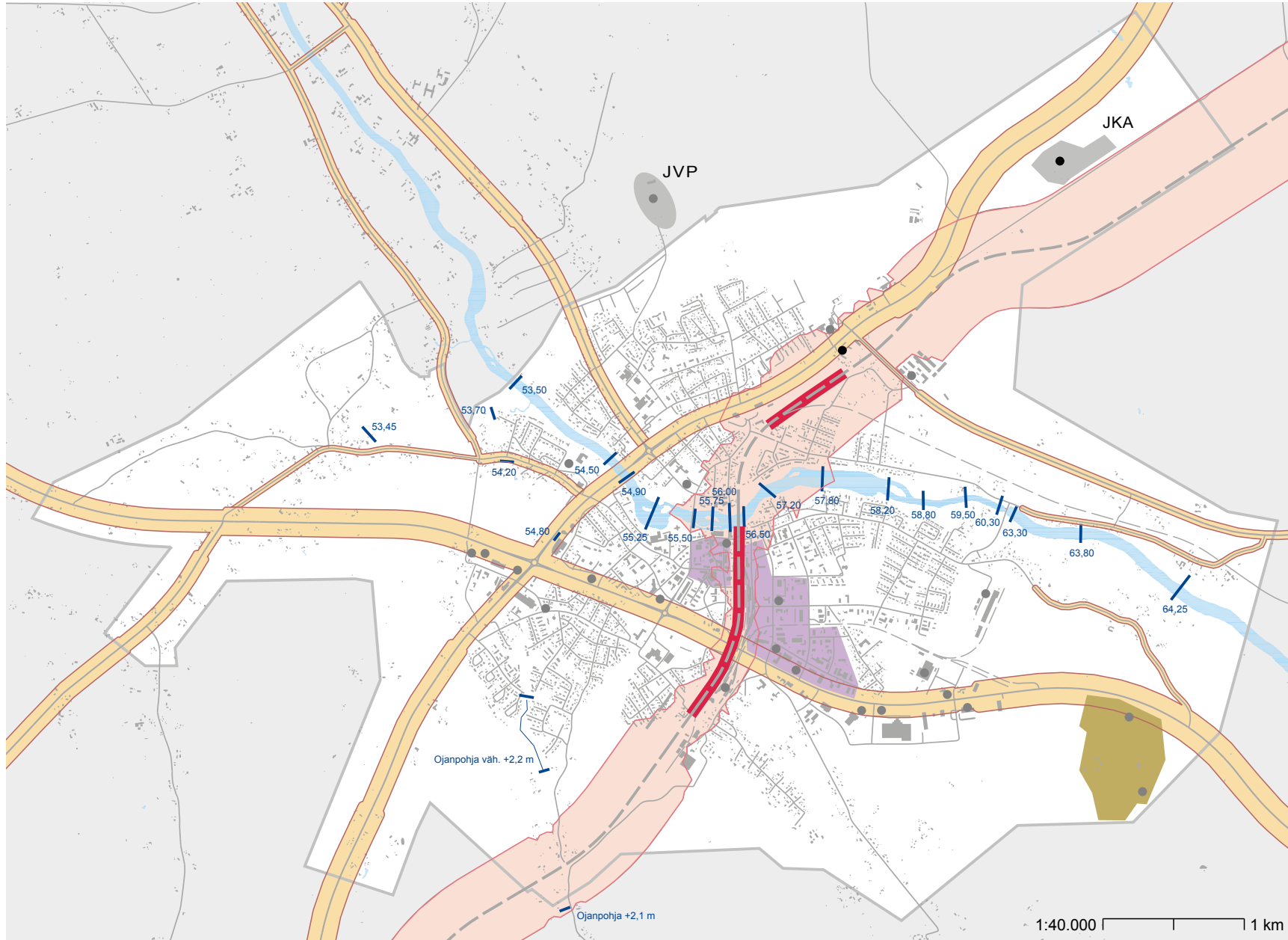
YLIVIESKA KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Tavoitteet LIITE 11 Sähkö- ja kaukolämpöverkot

YLIVIESKAN KAUPUNKI

FCG SUUNNITTELUKESKUS OY
18.2.2008

LIITE 11
 Sähkö- ja
 kaukolämpöverkot

MELU JA TÄRINÄ

- Rautatiemelu**
Yömelun ennustetila vuonna 2025 (50 dB)
- Tiemelu**
Teoreettinen melualue vuonna 2030 (55 dB)
- Tärinän riskialue**

HAJU

- JVP Jätevedenpuhdistamo
- JKA Jätteenkäsittelyalue

MAAPERÄN HÄIRIÖT

- Maa-ainesten ottoalue
- Epäilty tai tutkimaton maaperän saastuma
- Tutkittu maaperän saastuma

LAADULLINEN HÄIRIÖ

- Erityinen kaupunkikuvan kehittämistarve

TULVAKORKEUDET

- Korkeus metrejä merenpinnasta N60 ellei toisin mainittu

1:40.000 1 km